

3 OPTICKÉ VLÁKNOVÉ PASÍVNE PRVKY

Dr.h.c. Prof. Ing. RNDr. Ján Turán, DrSc.

3.1 PASÍVNE PRVKY A ICH APLIKÁCIE

- **Klasifikácia**

1. **Štruktúry**

- A) **Objemové prvky**
- B) **Vláknové prvky**
- C) **Vlnododové prvky**

2. **Funkcie**

3. **Počtu brán**

- Pasívne optické prvky sa opisujú použitím **rozptylovej matice [s]**

- **Vektorový tvar**

$$\begin{bmatrix} b_1 \\ \vdots \\ b_n \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} S_{11} & \cdots & S_{1n} \\ \vdots & \ddots & \vdots \\ S_{n1} & \cdots & S_{nn} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} a_1 \\ \vdots \\ a_n \end{bmatrix}$$

$$\mathbf{B} = [\mathbf{s}] \mathbf{a}$$

- **Reciproké optické prvky**

$$S_{ij} = S_{ji}$$

- **Výkon vstupujúci do prvku**

$$P_0 = \sum_{j=1}^n b_j b_j^* = \sum_{j=1}^n |b_j|^2$$

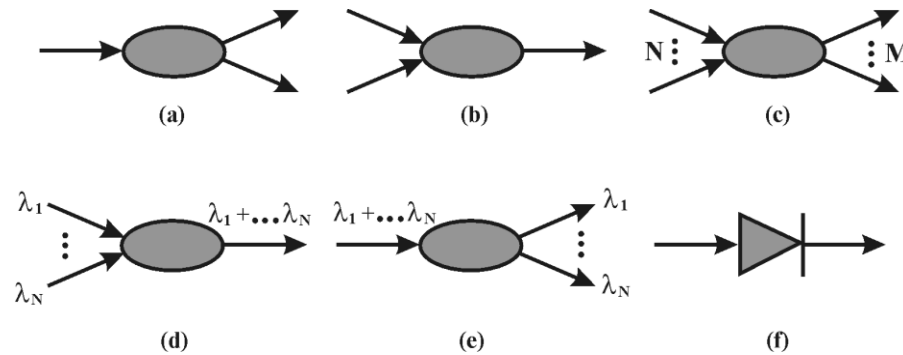
Tab. 3.1: Prehľad pasívnych prvkov

Funkcia	Vysvetlenie	Komponent
Jednoduché spojenie	Stále, ťažko rozoberateľné Ľahko rozoberateľné	Spojka Optický konektor
Ukončenie	Bez odrazu	Optické ukončenie
Útlm	Tlmenie optického výkonu	Optický útlm
Oneskorenie	Oneskorenie signálu	Optická oneskorovacia linka
Smerový spoj	Naviazanie optického výkonu v závislosti od smeru šírenia a väzby	Optický smerový spoj
Rozdelenie a zjednotenie	Rozdelenie a zjednotenie optického výkonu	Hviezdicový spoj
Izolácia	Šírenie výkonu len jedným smerom	Optický izolátor
Cirkulácia	Väzobný prvok s väzbou závislou od smeru šírenia	Optický cirkulátor
Filtrácia	Výber optických vln	WDM filter, OFDM filter, pásmová zádrž , atď.
Prepínanie	Prepúšťanie, blokovanie, alebo zmena smeru šírenia šíriaceho sa optického žiarenia	Optický prepínač

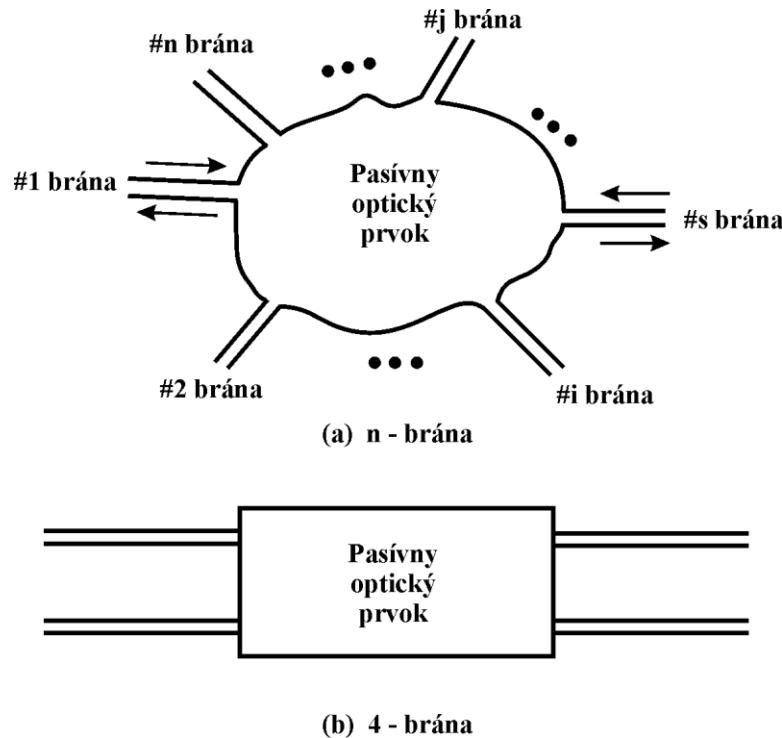
- **Bezstratové prvky** $P_i = P_o$
$$\sum_{j=1}^n S_{ji} S_{jk}^* = \delta_{jk}$$

δ_{jk} je kroneckerovo delta, t.j. rozptylová matica je **unitárna**

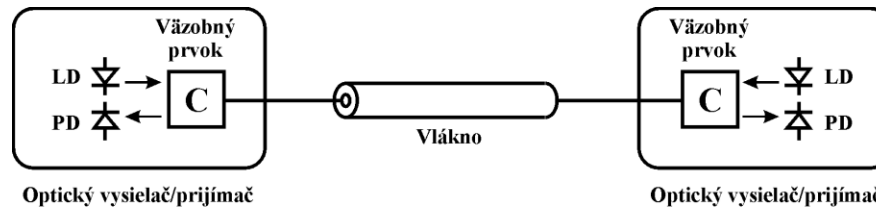
- **Použitie:** optický atenuátor, optický izolátor, optické väzobné prvky, hviezdicové spoje, optické filtre, optické prepínače
- **Charakteristiky**
  - a) Vložené straty
  - b) Odraz
  - c) Presluchy
  - d) Cena
  - e) Spol'ahlivosť a stabilita

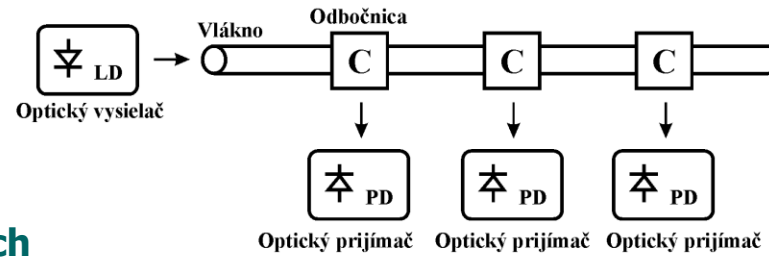
Obr. 3.1 Pasívne optické prvky : (a) delič optického výkonu ; (b) spájač optického výkonu ; (c) väzobný prvok ; (d) vlnový multiplexor ; (e) vlnový demultiplexor ; (f) optický izolátor .

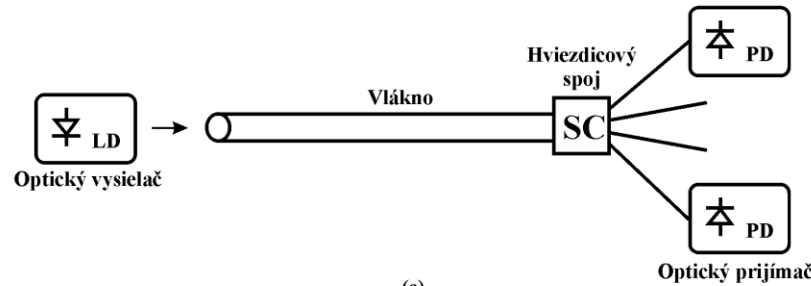
Obr. 3.2 Pasívny optický prvok : (a) n – brána ; (b) 4 – brána

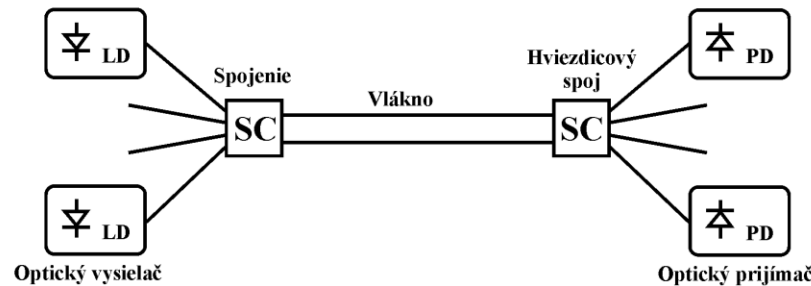
(a)

(b)

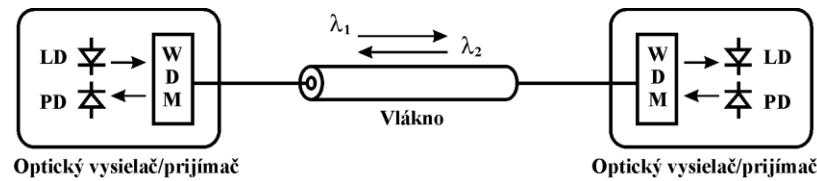

(c)

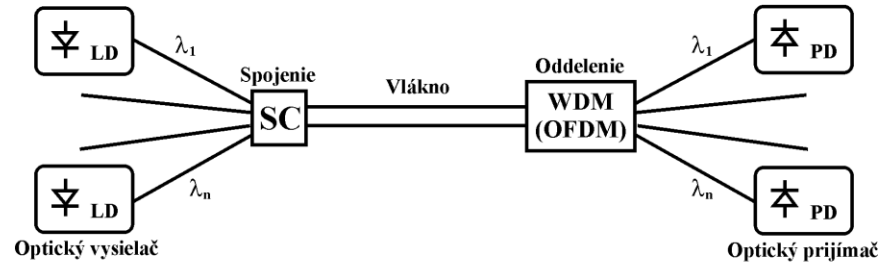

(d)

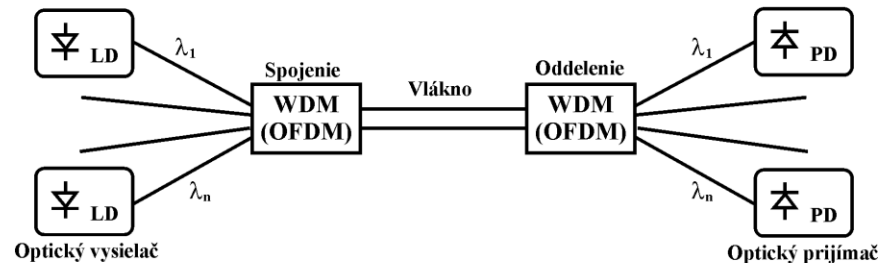
Obr. 3.3 Použitie väzobných prvkov a hviezdicových spojov na rozvetvenie optickej

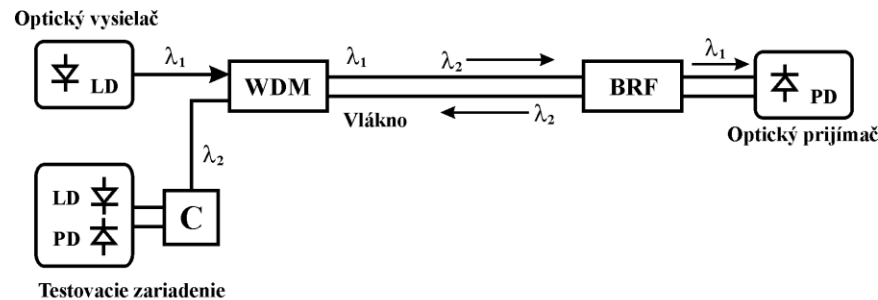
(a)

(b)

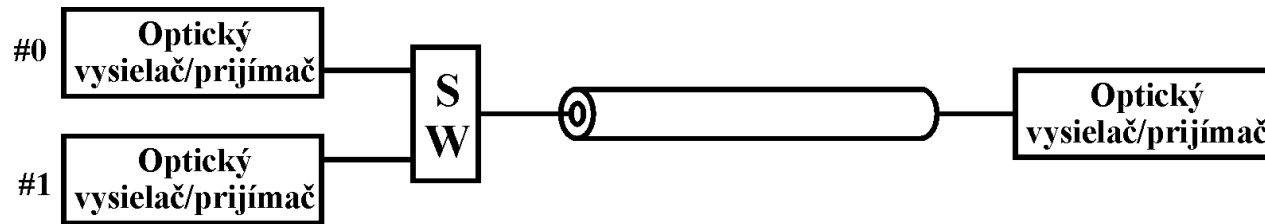

(c)

(d)

Obr. 3.4 Optické filtre (WDM , OFDM , BRF – Band Reflection Filter) v optických komunikačných systémoch.

(a)

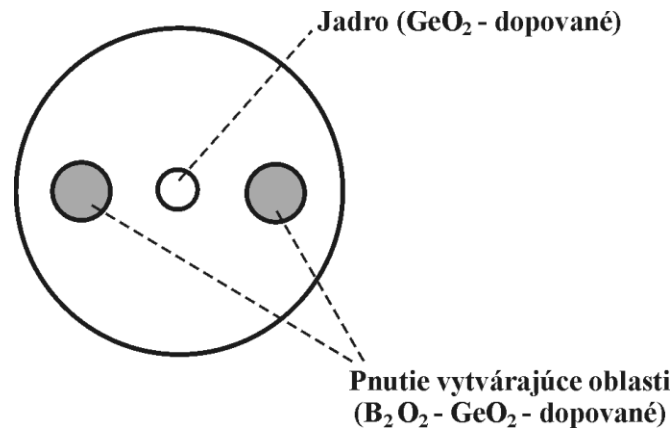
(b)

Obr. 3.5 Aplikácie optických prepínačov.

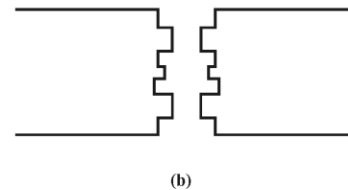
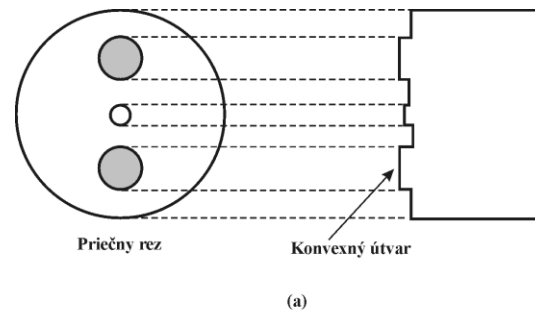

3.2 ZVÁRANIE ŠPECIÁLNYCH OPTICKÝCH VLÁKIEN

- **OV** typu **PANDA**
- **Metódy presného nastavenia**
  - a) **Značková metóda** - vložené tlmenie 0,6 **dB**
  - b) **Impulzná metóda** - vložené tlmenie 0,5 **dB**
  - c) **Extinkčná metóda** - vložené tlmenie 0,08 **dB** a extinkčný pomer 30 **dB**
  - d) **Reflexná metóda**
  - e) **Priame monitorovanie jadra OV**
    - vložené tlmenie 0,04 **dB** a extinkčný pomer 33 **dB**
- Teplota tavenia pnutie vytvárajúcich oblastí (okolo 1200°C)
- Teplota tavenia ostatných materiálov (okolo 2000°C)
- Proces zvarovania veľmi krátky (okolo 0,2 s)
- Možno použiť aj mechanické spojky - vložené tlmenie 0,6 **dB** a extinkčný pomer 33 **dB**

Obr. 3.6 Prierez OV typu PANDA.

Obr. 3.7 Uhlové nastavenie použitím značkovej metódy: (a) selektívne odleptanie , (b) uhlové prispôbenie.

- **Fluoridové a chalkogénne sklenené optické vlákna**

- Veľmi malé tlmenie 0,01 až 0,001 dB/km v oblasti vlnových dĺžok 2 až 5 μm
- Teplota tavenia 300 až 400°C - možno ich **zvárat' s elektrickým výbojom** s malým prúdom (okolo 7 mA) a krátkym časom ohrevu (0,1 až 1 s)
- Dosahované vložné tlmenie je 0,08 dB pri zachovaní 85% pôvodnej mechanickej pevnosti **OV**

- **EDFA - optický zosilňovač**

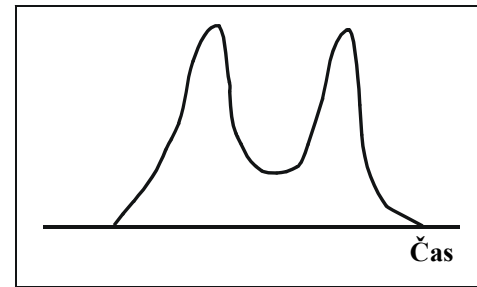
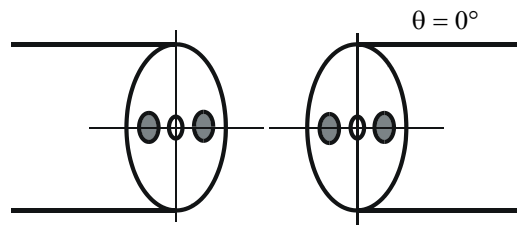
s vysokým ziskom (30 až 45 dB) , malým šumom ($F = 3$ až 4 dB) a polarizačne nezávislým ziskom

- **Erbium dopované OV (EDF – Erbium Dopped Fiber)**

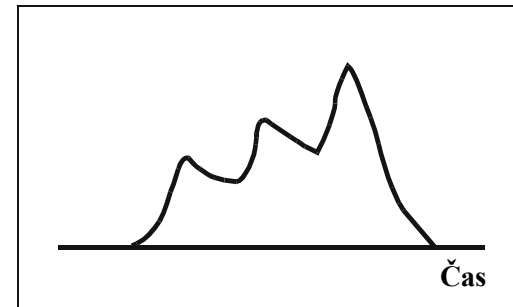
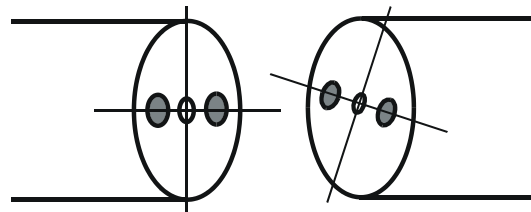
Priemer poľa dominantného vidu pre EDF je 4 μm

- **Metódy spájania**

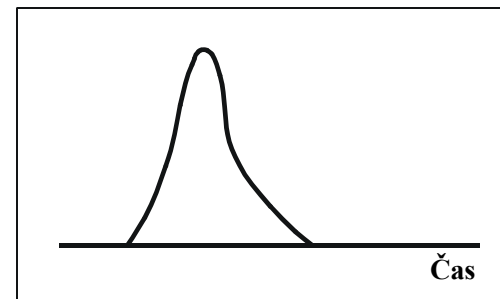
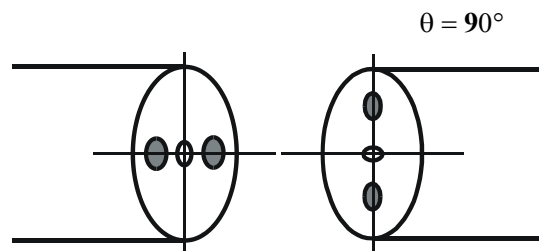
- a) Zúženie priemeru jednoividového vlákna** - tlmenie je 0,05 dB
- b) Rozšírenie prierezu EDF**
- c) Metóda dopovania jednoividového OV - TEC (Thermal Diffused Expanded Core)** - vložné tlmenie 0,1 dB

Prenos impulzov

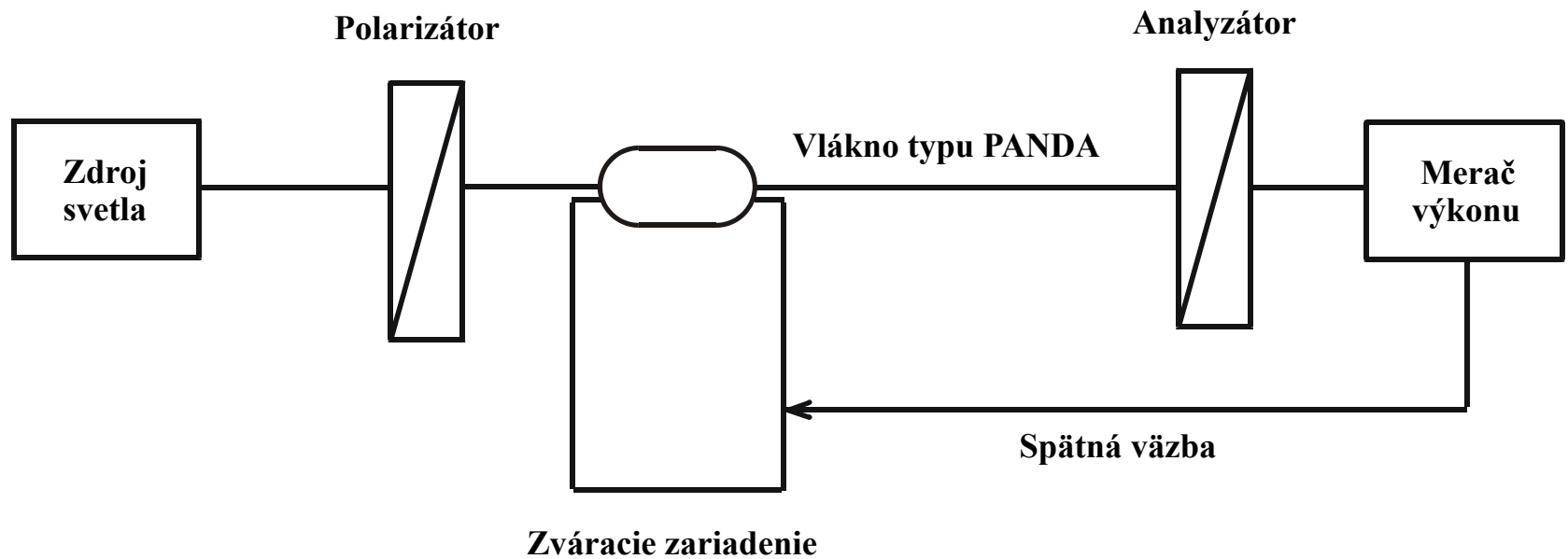

Prenos impulzov

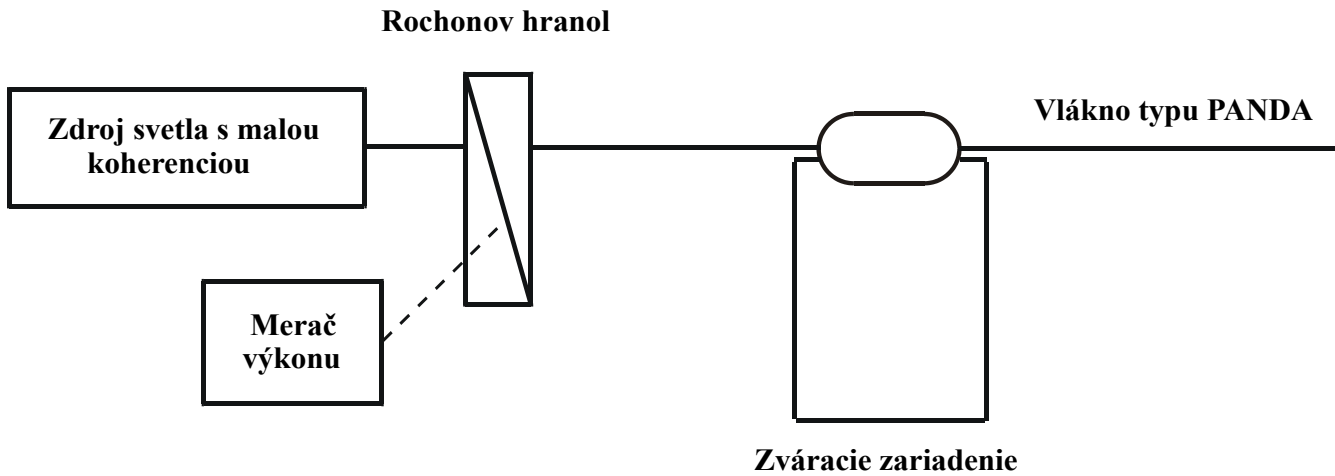

Prenos impulzov

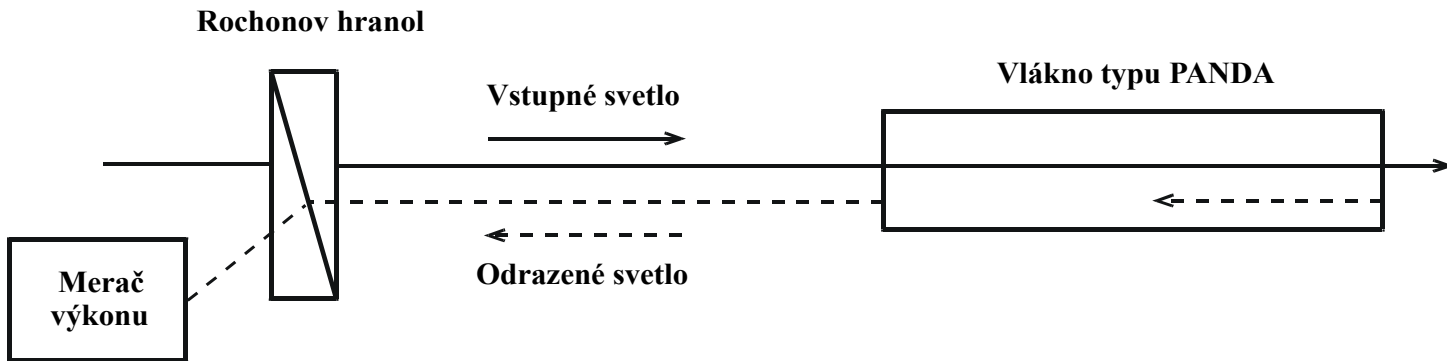
Obr. 3.8 Uhlové nastavenie použitím metódy optického impulzu.

Obr. 3.9 Nastavenie uhlovej polohy extinkčnou metódou.

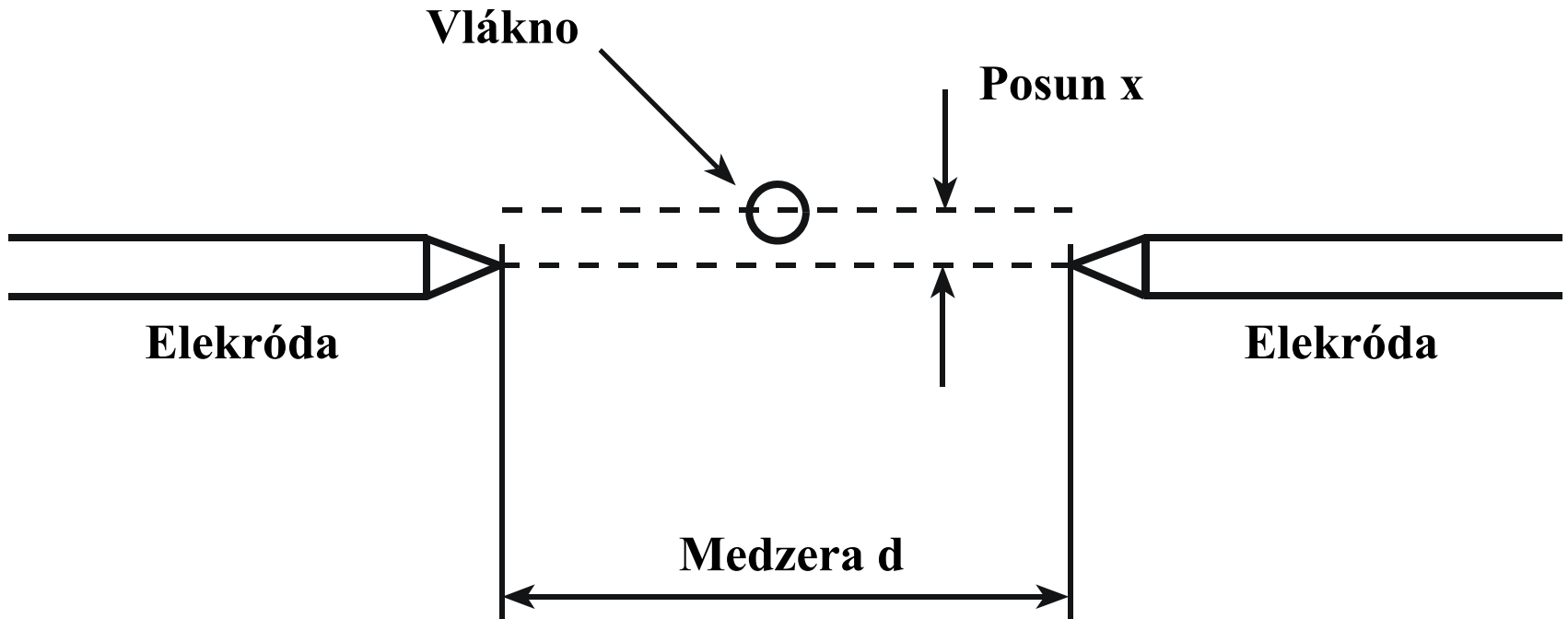

(a)

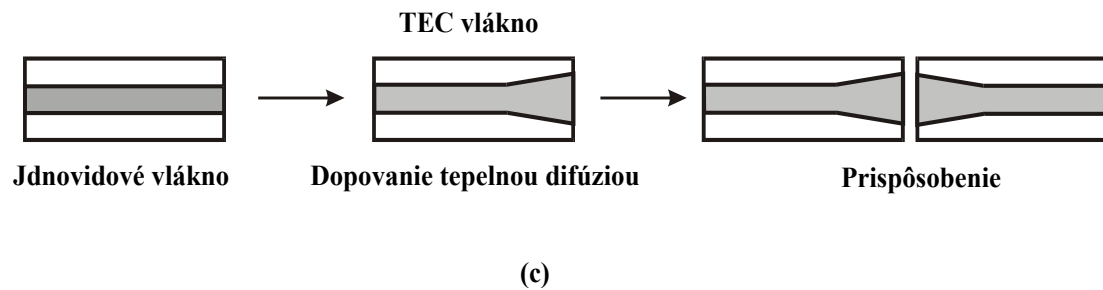
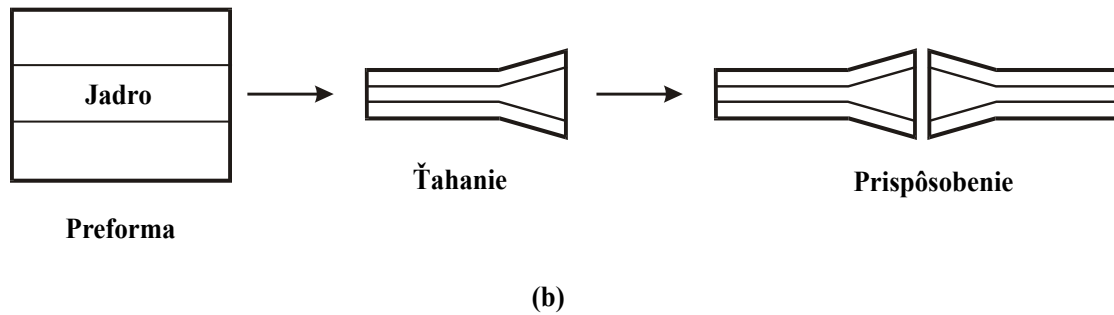
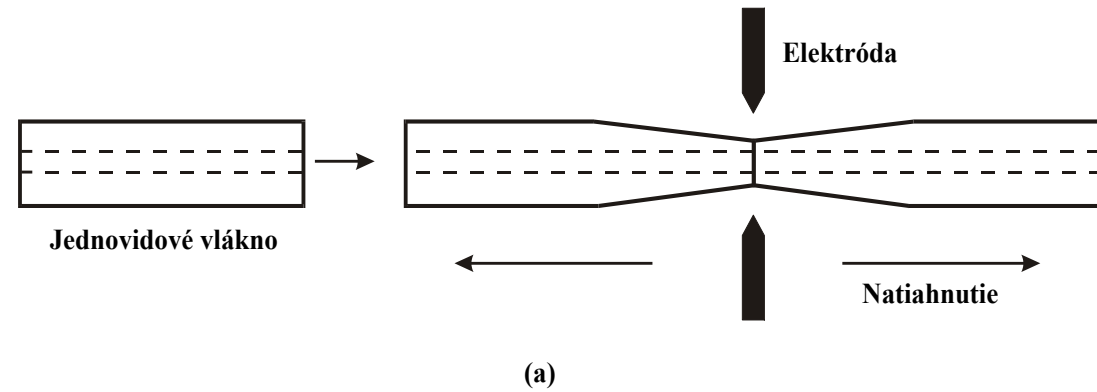

(b)

Obr. 3.10 Nastavenie uhlovej polohy reflexnou metódou: (a) usporiadanie, (b) vstupné a odrazené svetlo.

Obr. 3.11 Zváranie fluoridových OV.

Obr. 3.12 Spájanie EDF: (a) zúženie priemeru jednovidového OV, (b) rozšírenie prierezu EDF, (c) príprava TEC OV.

3.3 OPTICKÉ SMEROVÉ ODBOČNICE

- **Spojovanie a rozvetvovanie optických vln (signálov)**
- **Typické aplikácie: PON pre LAN, CATV**
- **Konštrukcie smerových odbočníc**
  - **Objemové prvky**
  - **Zvárané vláknové prvky**
  - **Vlnodovové prvky**
- **Rozptylová matica [s]**

$$\mathbf{b} = [\mathbf{s}]\mathbf{a}$$

$\mathbf{a}, \mathbf{b}$ sú vektory komplexných amplitúd vstupných a výstupných optických vln

- **Rozptylová matica pre štyri vstupné brány**

$$[\mathbf{s}] = \begin{bmatrix} S_{11} & S_{12} & S_{13} & S_{14} \\ S_{21} & S_{22} & S_{23} & S_{24} \\ S_{31} & S_{32} & S_{33} & S_{34} \\ S_{41} & S_{42} & S_{43} & S_{44} \end{bmatrix}$$

- **Základné vlastnosti smerových odbočníc**

a) Väzobný koeficient

$$C = 10 \log \frac{P_i}{P_f} = 10 \log \frac{1 - |S_{11}|^2}{|S_{31}|^2}$$

b) Smerovosť

$$D = 10 \log \frac{P_f}{P_b} = 10 \log \frac{|S_{31}|^2}{|S_{41}|^2}$$

c) Izolácia

$$I = 10 \log \frac{P_i}{P_b} = 10 \log \frac{1 - |S_{11}|^2}{|S_{41}|^2}$$

- **Ideálna smerová odbočnica**

$$[s] = \begin{bmatrix} 0 & c_1 & jc_2 & 0 \\ c_1 & 0 & 0 & jc_2 \\ jc_2 & 0 & 0 & c_1 \\ 0 & jc_2 & c_1 & 0 \end{bmatrix}$$

c_1, c_2 sú reálne konštanty

$$c_1^2 + c_2^2 = 1$$

- **Ideálna smerová odbočnica**

$$\mathbf{D} = \mathbf{I} = \infty$$

- **Ideálna 3 – dB smerová odbočnica**

$$c_1 = c_2 = \frac{1}{\sqrt{2}}$$

3.3 ROVNICE VÄZBY VĹN

- Väzba dvoch paralelných optických vlnovodov **WG₁** a **WG₂**
- **Zložky elektromagnetického poľa E a H**

$$E = a_1(z)e_1 + a_2(z)e_2$$

$$h = a_1(z)h_1 + a_2(z)h_2$$

E₁, **H₁** sú príspevky od **WG₁** a **E₂**, **H₂** príspevky od **WG₂**

- Pre funkcie **a₁** a **a₂** dostaneme diferenciálne rovnice

$$\frac{dA_1(z)}{dz} = jk_1 A_2(z) e^{j(\beta_1 - \beta_2)z}$$

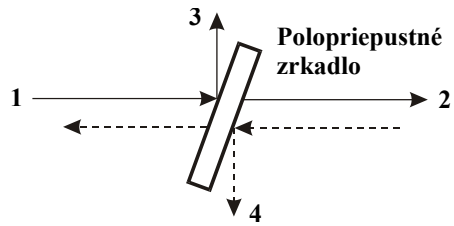
$$\frac{dA_2(z)}{dz} = jk_2 A_1(z) e^{j(\beta_1 - \beta_2)z}$$

β₁, **β₂** sú fázové konštanty a **k₁**, **k₂** sú väzobné koeficienty

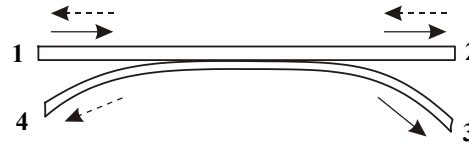
- **Komplexné amplitúdy vln**

$$a_1(z) = A_1 e^{-j\beta_1 z}$$

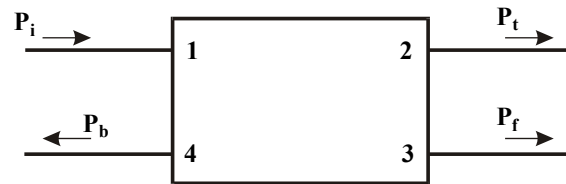
$$a_2(z) = A_2 e^{-j\beta_2 z}$$

(a)

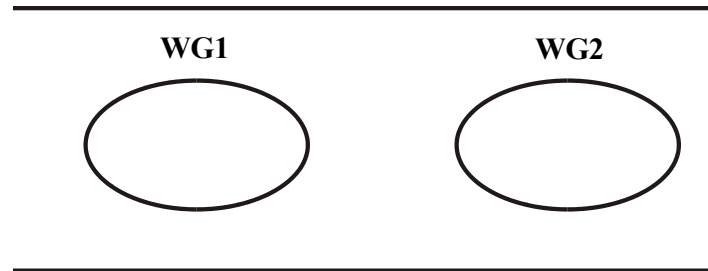

(b)

(c)

Obr. 3.13 Smerové odbočnice a ich modely.

Obr. 3.14 Prierez smerovej odbočnice.

- **Rovnice väzby vln**

$$\frac{da_1}{dz} = -j\beta_1 a_1 + jk_1 a_2$$

$$\frac{da_2}{dz} = jk_2 a_1 - j\beta_2 a_2$$

- **Bezstratový vlnovod**

- $k_1 = k_2 = k$ reálna konštanta

- **Riešenie rovníc väzby vln pre $a_1(0) = A$ a $a_2(0) = 0$**

$$P_1(z) = |a_1(z)|^2 = A^2 \left[1 - \left(\frac{K}{\Delta\beta} \right)^2 \sin^2(\Delta\beta z) \right]$$

$$P_2(z) = |a_2(z)|^2 = A^2 \left[1 - \left(\frac{K}{\Delta\beta} \right)^2 \sin^2(\Delta\beta z) \right]$$

kde

$$\Delta\beta = \left[k^2 + \left(\frac{\beta_1 - \beta_2}{2} \right)^2 \right]^{\frac{1}{2}}$$

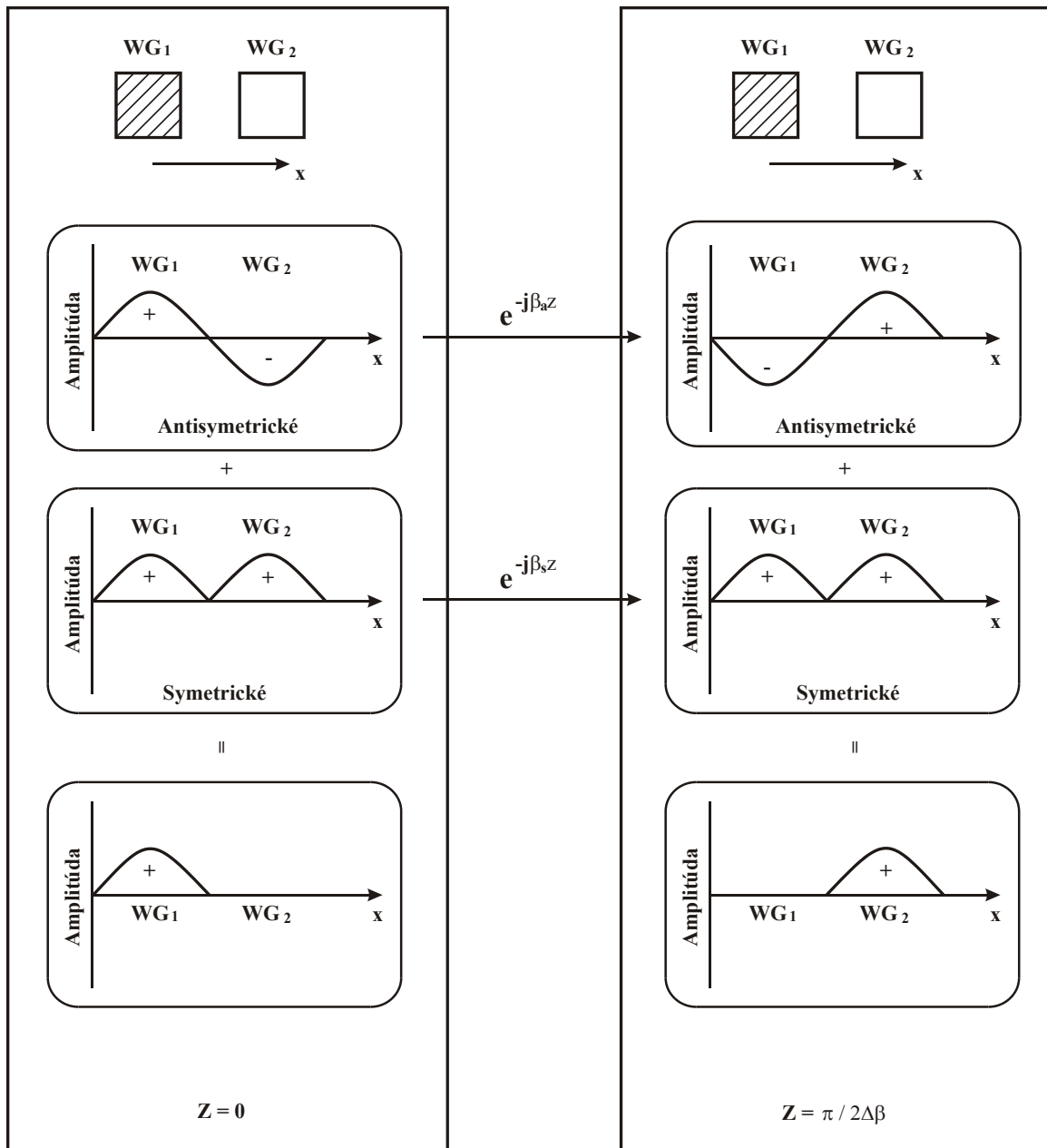
$P_1(z) + P_2(z) = A^2 = \text{konšt.}$

- **Väzba toho istého vidu do dvoch rovnakých vlnovodov ($\beta_1 = \beta_2 = \beta$)**

$$a_1(z) = A \cos(\Delta\beta z) \exp(-j\beta z)$$

$$a_2(z) = jA \sin(\Delta\beta z) \exp(-j\beta z)$$

$$\Delta\beta = |k|$$

Obr. 3.15 Princíp práce smerových odbočníc.

$$P_1(z) = |a_1(z)|^2 = A^2 \cos^2(\Delta\beta z)$$

$$P_2(z) = |a_2(z)|^2 = A^2 \sin^2(\Delta\beta z)$$

- Ak je splnená podmienka

$$\Delta\beta z = \frac{\pi}{2} \Rightarrow |k| z = \frac{\pi}{2}$$

- **Potom je vstupný výkon z vlnovodu WG₁ kompletne prenesený do vlnovodu WG₂**
- Väzobný koeficient k závisí od štruktúry použitých vlnovodov (vzdialenosti jadier, profilu indexu lomu, tvaru jadra atď.) - **možno dosiahnuť požadovanú hodnotu k**

3.3.3 PRÍKLADY SMEROVÝCH ODBOČNÍC

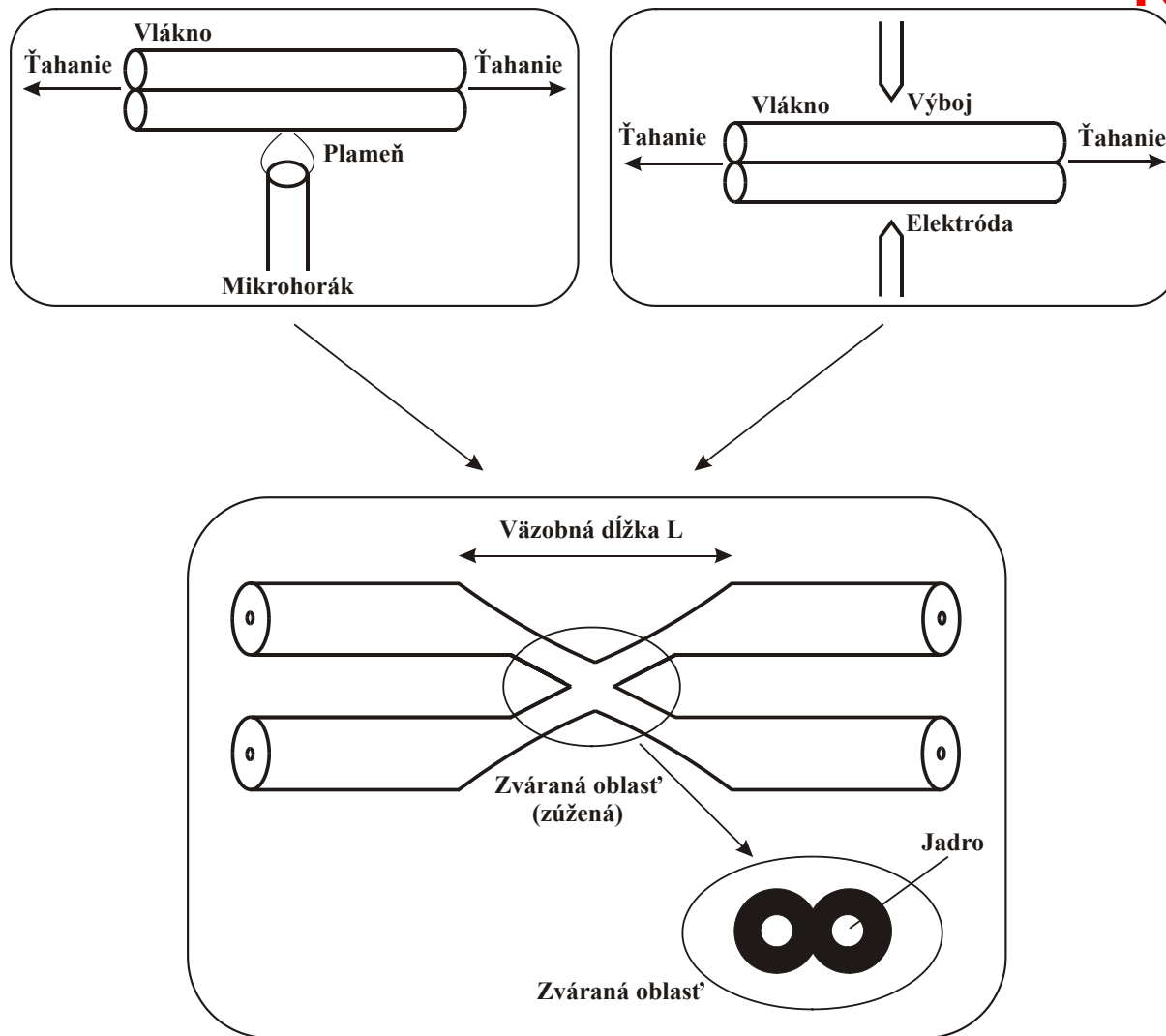
- ❑ **Brúsená vláknová odbočnica tvorená dvomi kremennými blokmi s V drážkami**
- ❑ **Zváraná vláknová odbočnica**
  - ❖ Najčastejšie sa vyrábajú **3 dB odbočnice**
  - ❖ **Možno dosiahnuť odbočný pomer až 1:10**
  - **Metóda priameho monitorovania odbočeného optického výkonu v procese výroby**
  - **Výroba vlnovodových odbočníc metódou depozície hydrolýzou v plameni**
    - Planárny vlnovod s jadrom **SiO₂ – TiO₂** má pri $\lambda = 1,32 \mu\text{m}$ tlmenie **0,10 dB/cm**
    - Planárne vlnovody s jadrom **SiO₂ – GeO** majú pri $\lambda = 1,55 \mu\text{m}$ veľmi malé tlmenie **0,01 dB/cm** a tlmenie pri zakrivení **0,04 dB/cm**

3.3.3 PRÍKLADY SMEROVÝCH ODBOČNÍC

□ Machov-Zehnderov Interferometer

- Jadro s priemerom $8 \times 8 \mu\text{m}$, $\Delta = 0,25 \%$, vzdialenosť jadier $d = 7 \mu\text{m}$, malý rozdiel optických dráh $\Delta L = 0,6 \mu\text{m}$
- Medzi ramenami interferometra bola dosiahnutá malá zmena ($20 \% \pm 1,9 \%$) väzobného pomeru v rozsahu vlnových dĺžok $\lambda = 1,25$ až $1,65 \mu\text{m}$

Obr. 3.16 Zváraná vláknová odbočnica.

Hviezdicový spoj

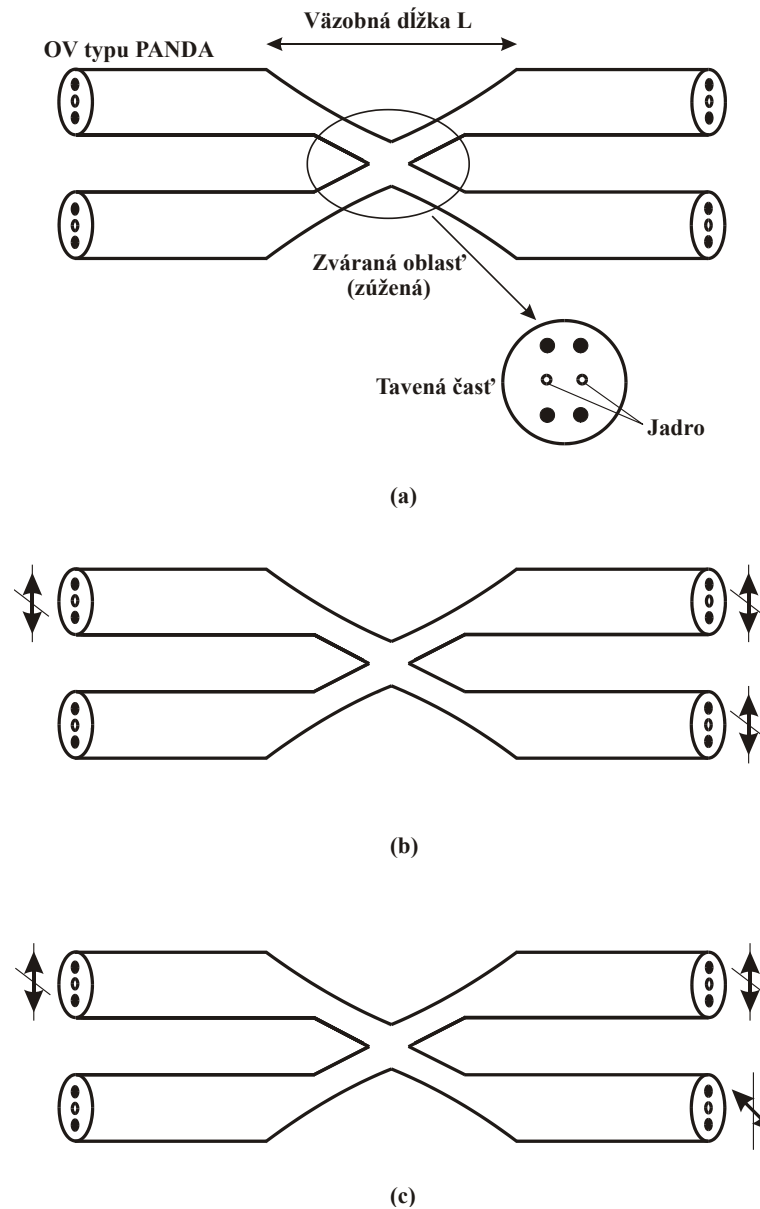
- Rozvetvovacie straty L_B $L_B [dB] = 10 \log(1/N)$

Príklad: $N = 8$, $L_B = 9$ dB

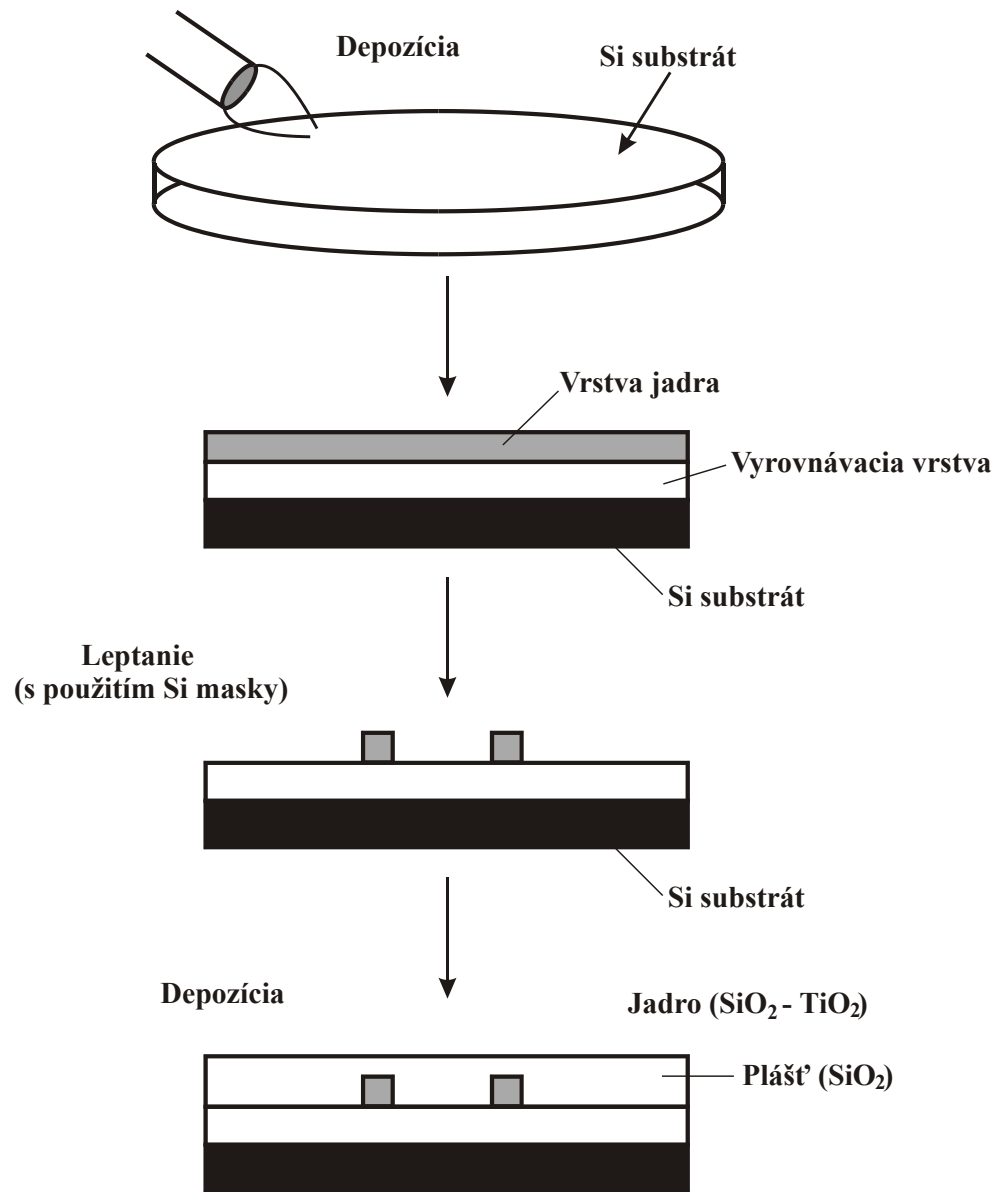
- Vložné straty L
- Druhy hviezdicových spojov
  - ❖ Vnovodový (integrované planárne obvody)
  - ❖ Zvárané optické vlákna
  - ❖ Hviezdicový spoj typu 19x19 na kremíkovom substráte
    - ❖ Vložné straty v rozmedzí $L_E = 1,5$ až $3,5$ dB
    - ❖ Rozvetvovacie straty $L_B = 12,8$ dB
- Aplikácie hviezdicového spoja v LAN a PON

Tab. 3.2: Vlastnosti odbočníc

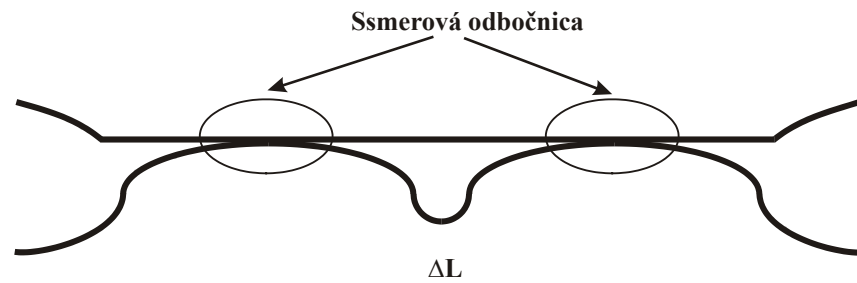
Typ	Vložné straty (dB)	Väzobné straty jednovidového vlákna (dB)	Izolácia (dB)
Zváraná vláknová odbočnica	0,1 – 0,2	Zvárané naviazanie: < 0,1	40 - 50
		Konektor: < 0,3	
Vlnovodová odbočnica	0,3 – 0,5	0,3 – 1*	30 – 40

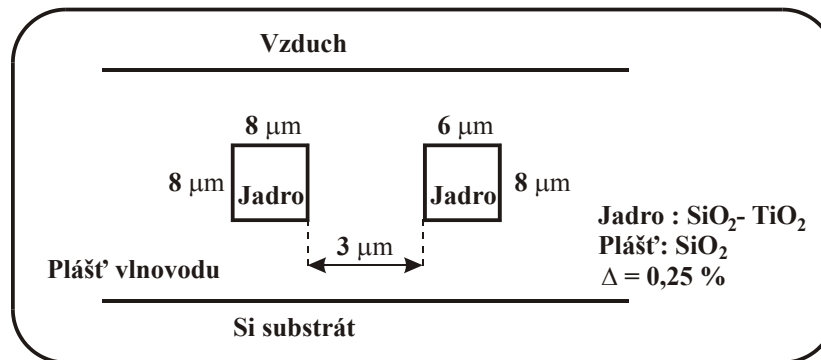
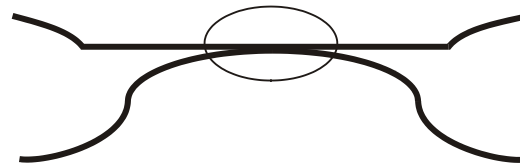
Obr. 3.17 Polarizáciu zachovávajúca odbočnica z vlákien typu PANDA .

Obr. 3.18 Výroba vlnodových smerových odbočníc.

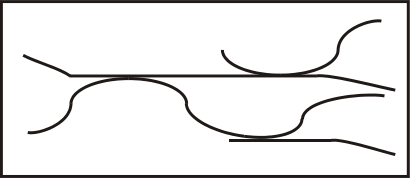
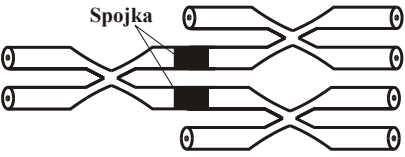
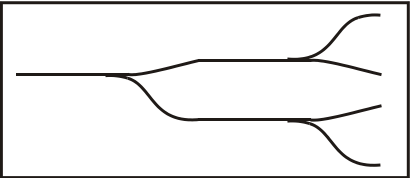

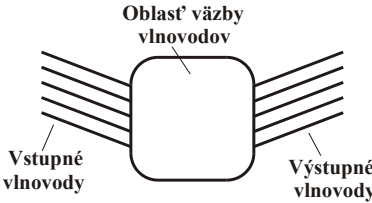

(a)

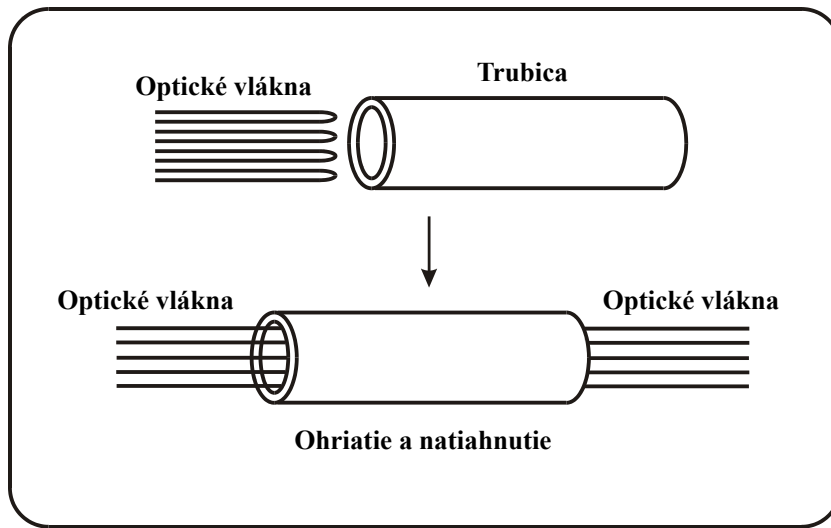
(b)

Obr. 3.19 Vlnovodová smerová odbočnica: (a) v štruktúre Machovho-Zehnderovho interferometra, (b) asymetrická štruktúra.

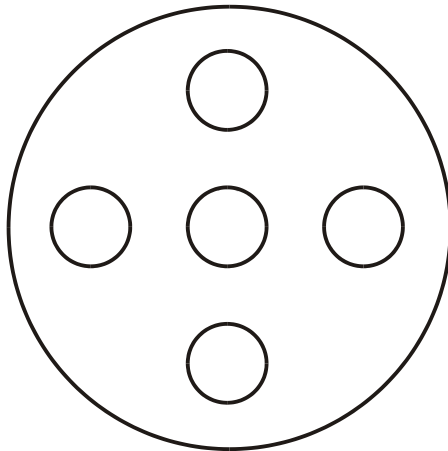
	Vlnovodový typ	Typ zváraných optických vlákien
2 x N	<p>Jednotkový blok je smerový väzobný člen</p> <p>2 x 4</p>	<p>Jednotkový blok je smerový väzobný člen</p> <p>2 x 4</p>
1 x N	<p>Jednotkový blok je Y-vetva</p> <p>1 x 4</p>	 <p>Zváraná oblasť</p>
N x N	 <p>Oblasť väzby vlnovodov</p> <p>Vstupné vlnovody</p> <p>Výstupné vlnovody</p>	 <p>Zváraná oblasť</p>

Obr. 3.20 Hviezdicové spoje.

(a)

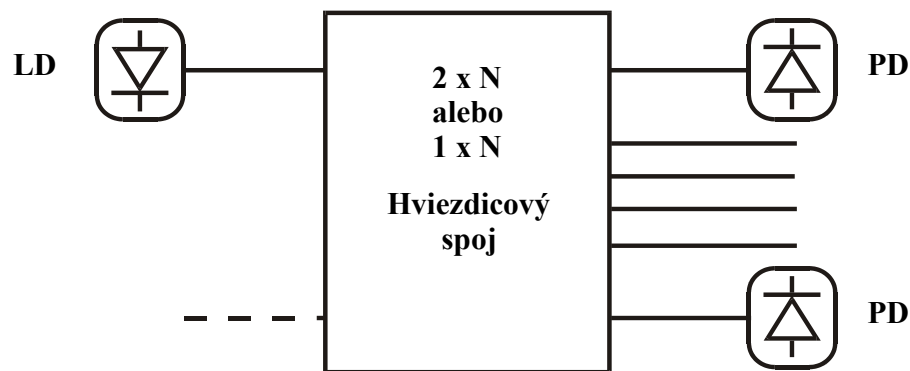

(b)

Obr. 3.21 Zváraný optický vláknový hviezdicový spoj: (a) proces výroby, (b) prierez väzobnej oblasti.

(a)

(b)

Obr. 3.22 Aplikácia hviezdicového spoja: (a) LAN, (b) PON.

3.4 OPTICKÉ FILTRE

- **WDM a OFDM filtre** - podobné ako elektrické filtre vo **FDM** (Frequency Division Multiplex)
  - ❑ **WDM** $\Delta\lambda = 100$ až 300 nm
  - ❑ **OFDM** $\Delta\lambda = 0,08$ nm, $\Delta f = 10$ GHz
- **Dolnopriepustný filter LPF** (Low Pass Filter)
- **Pásmová priepust BPF** (Band Pass Filter)
- **Pásmovú zadrž BRF** (Band Rejection Filter)
- **Trasverzálny filter**

3.4.1 OBJEMOVÝ WDM FILTER

- **WDM filtre s optickou mriežkou**

$$\Delta x_1 = \left(\frac{d\theta}{d\lambda} \right) \Delta \lambda_1 L$$

$$\Delta x_2 = \left(\frac{d\theta}{d\lambda} \right) \Delta \lambda_2 L$$

$\Delta \lambda_1 = \lambda_1 - \lambda_2$, $\Delta \lambda_2 = \lambda_2 - \lambda_3$, θ je difrakčný uhol a L vzdialenosť miesta fokuzácie

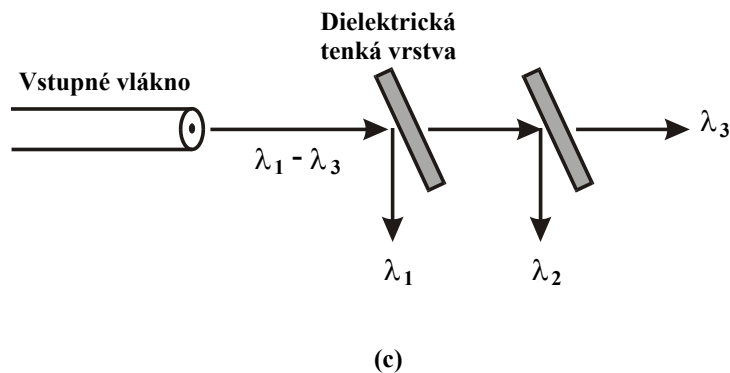
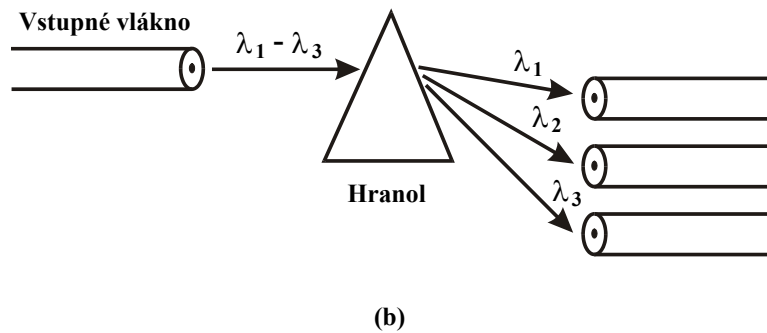
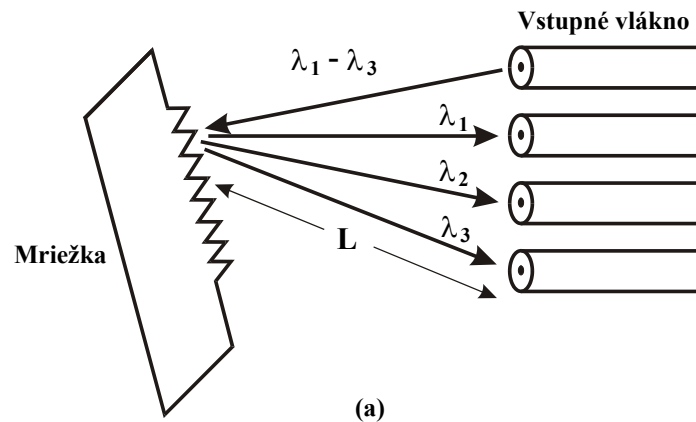
- **Uhlová difrakcia mriežky**

$$\frac{d\theta}{d\lambda} = \frac{m}{\Lambda \cos \theta}$$

m je celé číslo a Λ je mriežková konštanta

Na dosiahnutie veľkej rozlíšiteľnosti vlnových dĺžok, Λ musí byť čo najmenšie

- Podobný princíp platí aj pre **WDM** filtre na báze optického hranola

Obr. 3.23 Objemové WDM filtre s využitím:
(a) optickej mriežky,
(b) optického hranola,
(c) tenkých dielektrických vrstiev.

- **Optické filtre s využitím tenkých dielektrických vrstiev**
- **Hrúbka dielektrického filtra je $\lambda/4$**
- **Charakteristická impedancia**

$$Z_0 = \sqrt{\frac{\mu}{\varepsilon}} = \frac{1}{n} \sqrt{\frac{\mu_0}{\varepsilon_0}}$$

μ , ε a n sú permeabilita , permitivita a index lomu použitého materiálu

- Vhodným návrhom jednotlivých charakteristických impedancií

Z_{0i} , $i = 1, 2, \dots, N$ možno dosiahnuť požadovanú charakteristiku filtra

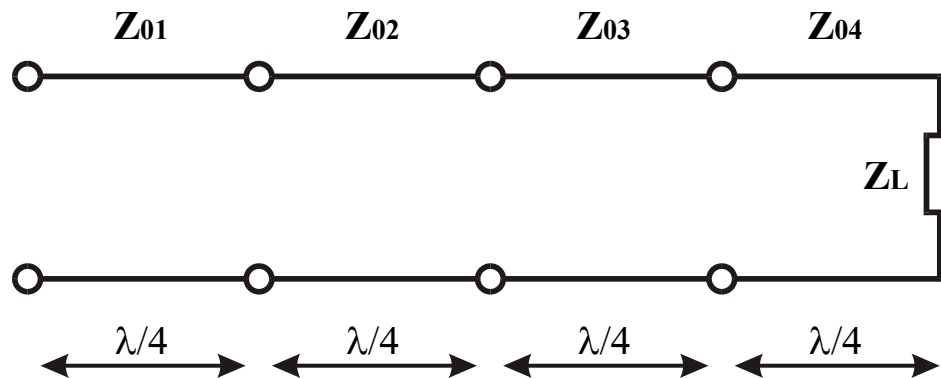
- Pre oblasť vlnových dĺžok $\lambda = 0,8$ až $1,3 \mu\text{m}$ sa používa **TiO₂** , **ZrO₂** pre materiály s vyššou hodnotou indexu lomu a **SiO₂** , **Al₂O₃** pre materiály s nižšou hodnotou indexu lomu

$$Z_0 = \sqrt{\frac{\mu}{\varepsilon}} = \frac{1}{n} \sqrt{\frac{\mu_0}{\varepsilon_0}}$$

- **Objemové WDM filtre využívajú mikrooptickú konštrukciu**
- **Multiplex a demultiplex štyroch vlnových dĺžok 1,05/1,15 μm a 1,3/1,5 μm použitím dielektrických filtrov a optickej mriežky**
- **Dosiahnutá separácia kanálov je 3 nm**
- **Vložné straty 2 až 3 dB**
- **Presluch medzi kanálmi –40 dB**

(a)

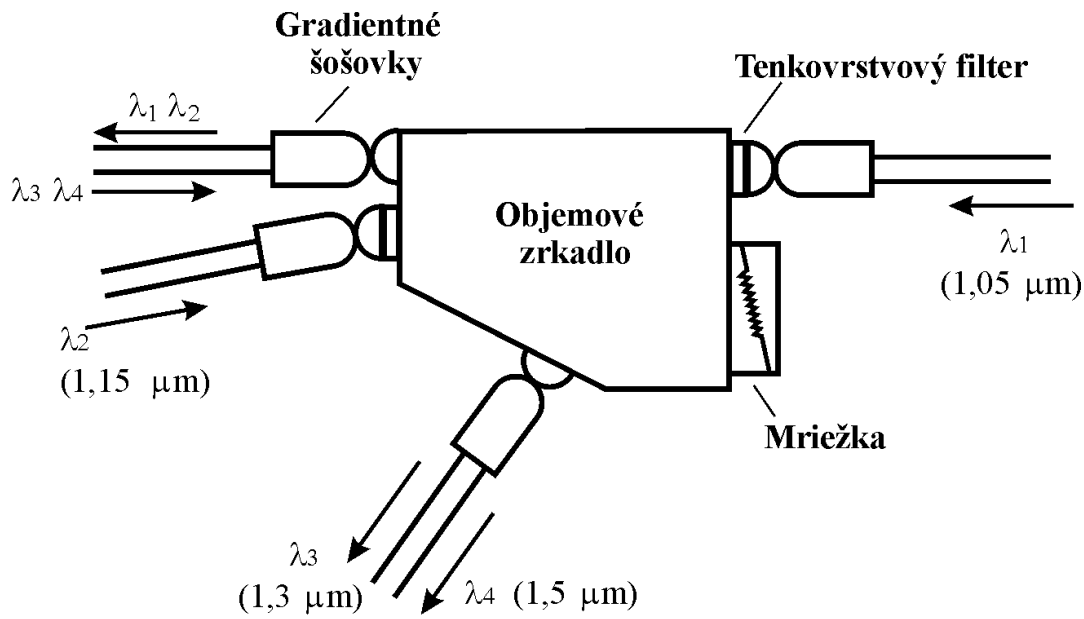

(b)

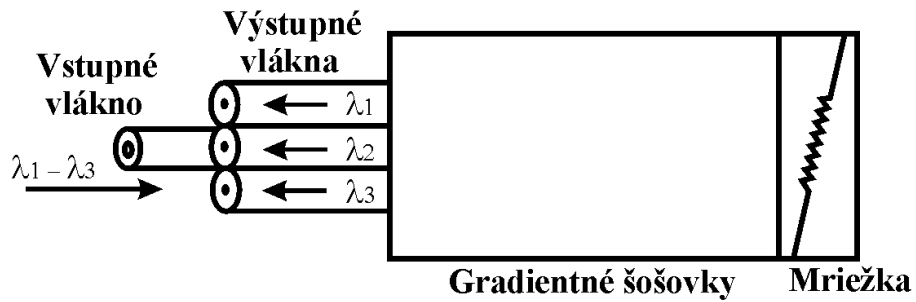
Obr. 3.24 Dielektrický tenkovrstvý WDM filter: (a) štruktúra filtra, (b) ekvivalentný elektrický obvod.

- ❑ 20 kanálový **WDM** filter pracujúci v oblasti 1,1 až 1,6 μm
  - ❑ Vložné straty sú od 1,9 do 3,5 **dB**
  - ❑ Separácia kanálov 27 až 31 **nm**
- **WDM filter využívajúci filtračný dielektrický čip**
  - Vlnové dĺžky 1,2 a 1,3 μm sú určené na prenos
  - Vlnové dĺžky 0,81 a 0,89 μm sa odrážajú od tohto čipu
  - Vložné tlmenie 3,5 až 5 **dB**
  - Presluch medzi kanálmi –30 až –50 **dB**

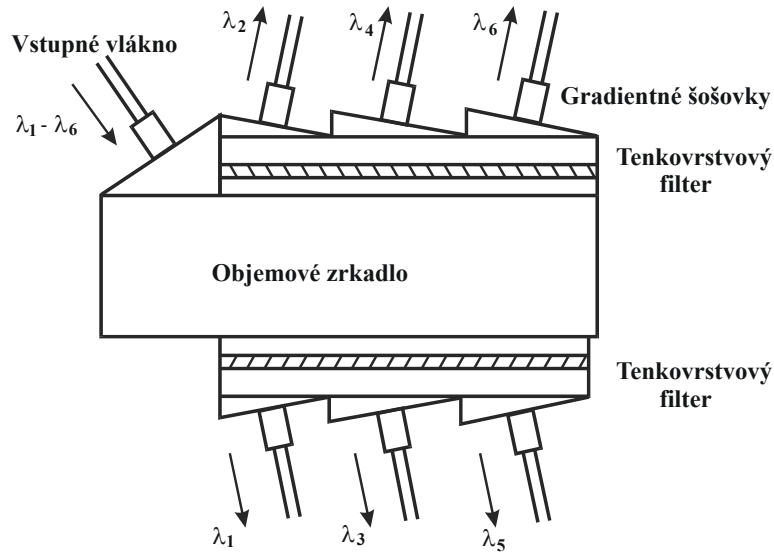

(a)

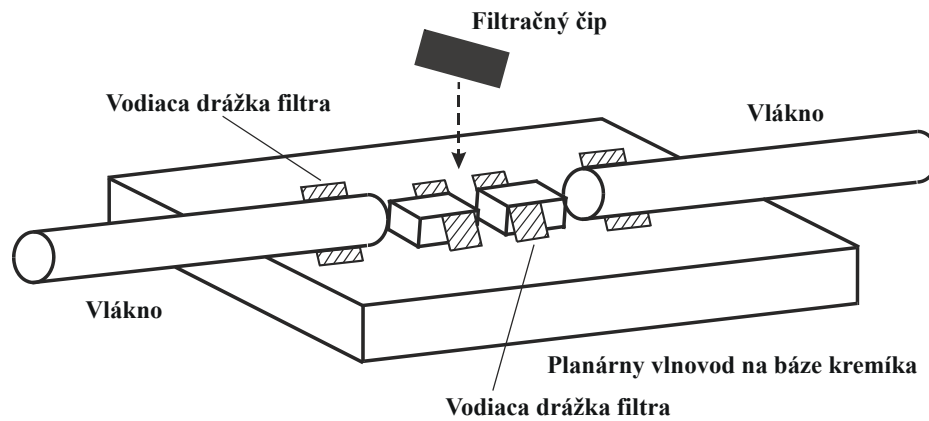
(b)

Obr. 3.25 Objemové WDM filtre s využitím optickej mriežky.

(a)

Obr. 3.26 Objemové WDM filtre s využitím dielektrických filtrov.

(b)

3.4.2 VLÁKNOVÝ WDM FILTER

Vláknové WDM filtre

a) Zváraný vláknový WDM filter – využíva sa závislosť väzobného koeficienta k od vlnovej dĺžky

$$\Delta\beta = |k| \quad \text{pre } \lambda = L$$

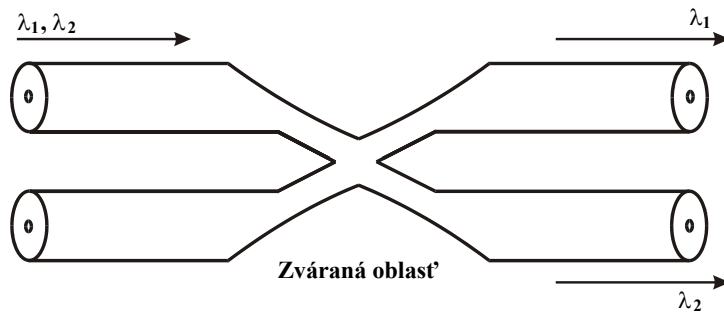
platí pre i, j celé

$$kL = 2\pi i + \frac{\pi}{2} \quad \text{pre } \lambda_1$$

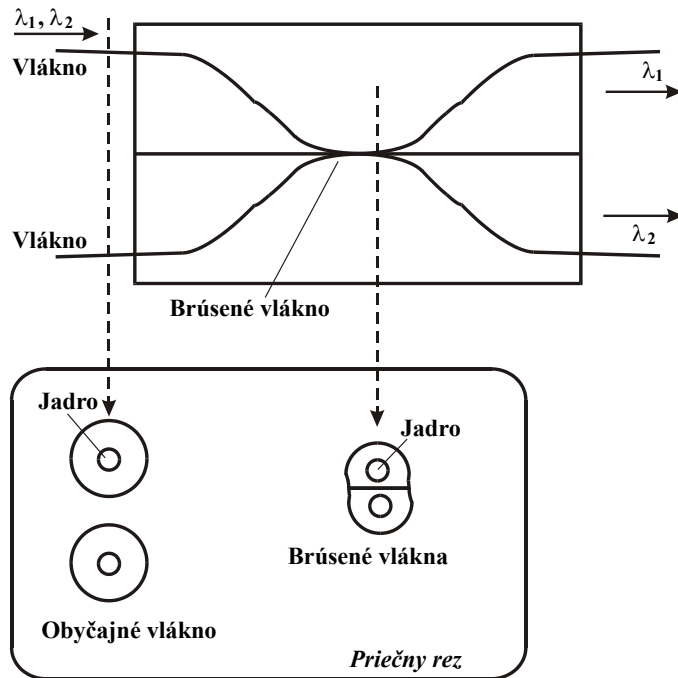
$$kL = 2\pi j + \pi \quad \text{pre } \lambda_2$$

- $P_1(L) = 0$ a $P_2(L) = A^2$ pre λ_1
- $P_1(L) = A^2$ a $P_2(L) = 0$ pre λ_2
- Izolácia medzi kanálmi 1,32/1,55 μm od 16 do 18 **dB**, vložné straty 05 **dB**

b) Brúsený vláknový WDM filter - izolácia medzi kanálmi 50 až 10 **dB** závisí od separácie kanálov od 200 do 35 **nm**

(a)

(b)

Obr. 3.27 Vlákňový WDM filter: (a) zváraný, (b) brúsený.

c) **Vláknový WDM filter s dielektrickou vrstvou**

- dielektrické optické filtre nanosené na koncové plochy pripájaných **OV** naparením vrstiev **TiO₂** a **SiO₂**. Dosiachnuté vložené straty sú **1 dB** a izolácia medzi kanálmi 0,82/1,2 μm bola **40 dB**

d) **Vláknový WDM filter s iterferometrom** -

využíva **Machov – Zehnderov** interferometer

- Rozdiel v dĺžke

$$\Delta\Phi = 2\pi n_{ef}\Delta/\lambda$$

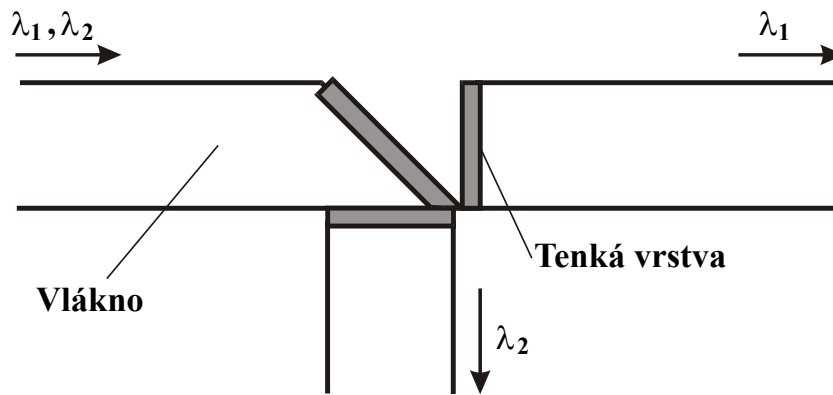
n_{ef} je efektívny index lomu a λ použitá vlnová dĺžka

Vložené tlmenie je **2 dB** a separácia kanálov **3,5 nm**

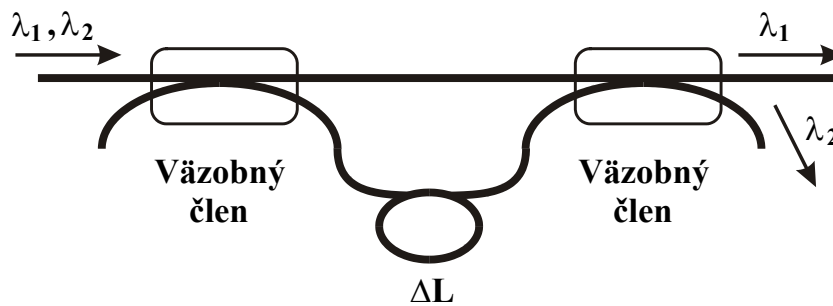
e) **Vláknový WDM filter s využitím vlákien typu**

PANDA - extikčný pomer **36 dB** pri separácii kanálov

$$\Delta\lambda = 1,38 \text{ nm}$$

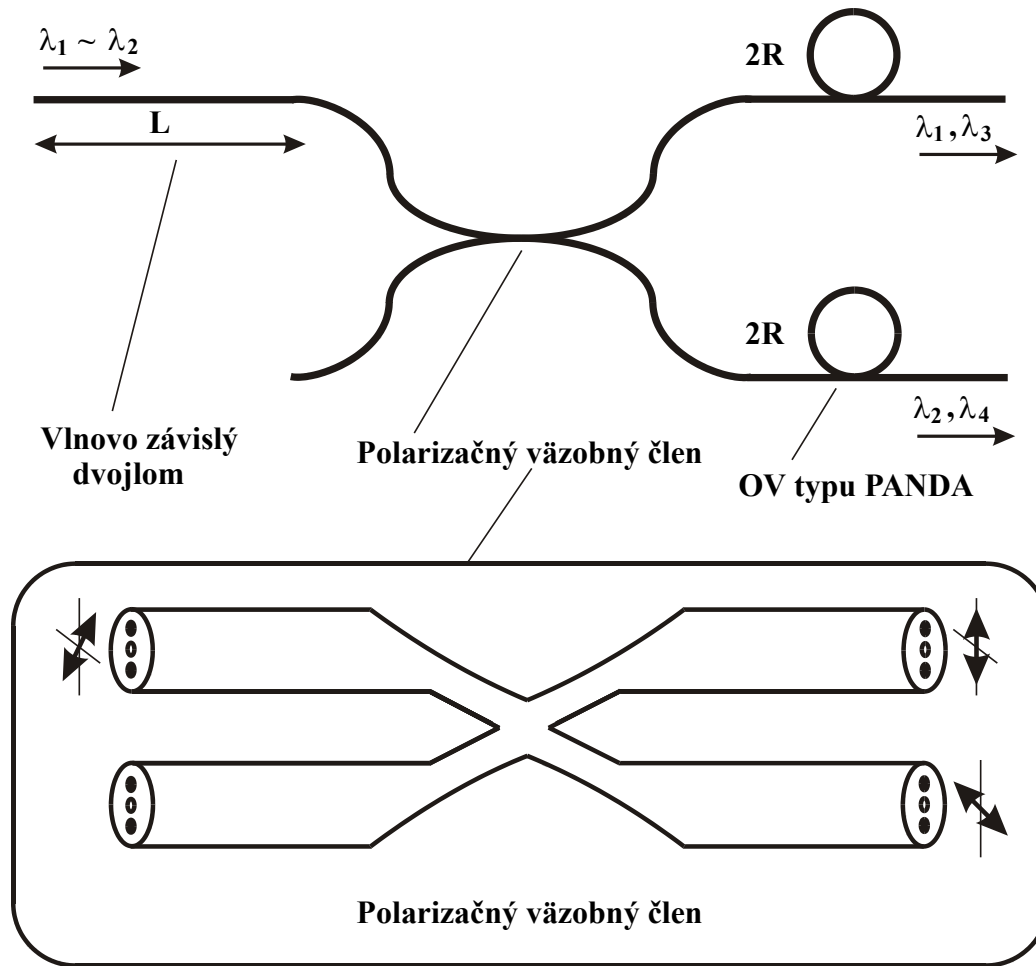

(a)

(b)

Obr. 3.28 VláknoVý WDM filter: (a) s dielektrickým filtrom, (b) s interferometrom.

Obr. 3.29 Vláknový WDM filter s využitím vlákien typu PANDA.

3.4.3 VLNOVODOVÝ WDM FILTER

- Na báze **planárnych optických vlnovodov**
- Pracujú v zapojení **Machovho–Zehnderovho interferometra**
- Celkový fázový posun

$$\Delta\theta = \frac{\pi}{2} + 2\pi n_{ef} \frac{\Delta L}{\lambda}$$

- Navrhnúť $\Delta\theta$ tak, aby platilo

$$\Delta\theta = 2i\pi + \frac{\pi}{2} \quad \text{pre } \lambda_1$$

$$\Delta\theta = (2j+1)\pi + \frac{\pi}{2} \quad \text{pre } \lambda_2$$

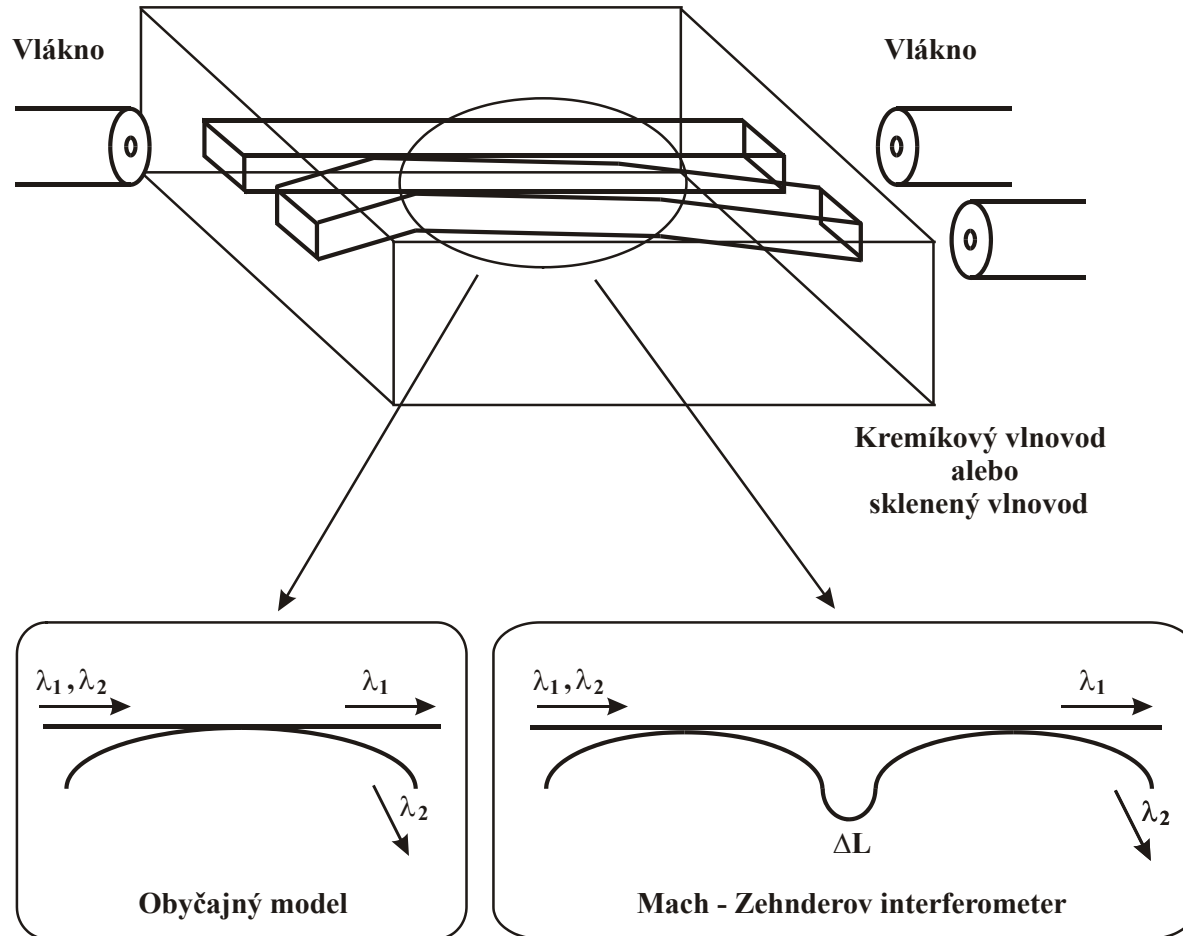
kde i, j sú celé čísla

- **Návrh Machovho–Zehnderovho interferometra**

$$n_{ef} \Delta L = i\lambda_1$$

$$n_{ef} \Delta L = \left(j + \frac{1}{2} \right) \lambda_2$$

- Vložené straty sú okolo **2,6 dB**, hodnota $\Delta L = 2,7 \mu\text{m}$ pre separáciu vlnových dĺžok **1,3/1,55 μm** , $\Delta L = 15,5 \mu\text{m}$ pre separáciu vlnových dĺžok **1,5/1,55 μm**
- Vložené straty naviazania **OV 0,7 dB**

Obr. 3.30 Konštrukcia vlnovodových WDM filtrov.

- **Vlnodové WDM filtre** na princípe podobnom ako **fázované anténové sústavy**
- Jednotlivé kanály sú formované zo zakrivených planárnych optických vlnodov
- Distribúciou fázy $\Phi_i = \beta R_i \theta + \Phi_0$

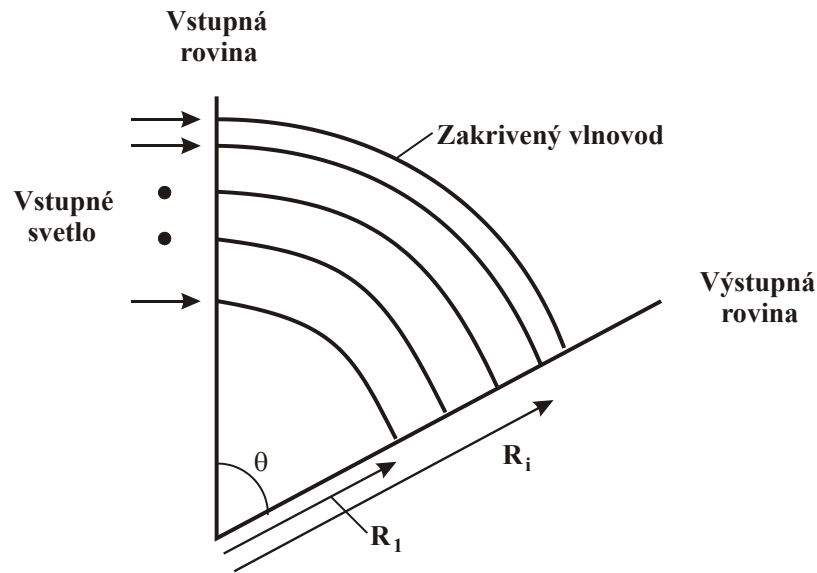
Φ_i a Φ_0 sú fázy v i-tom vlnodove na vstupe sústavy, β – konštanta šírenia, R_i – polomer zakrivenia vlnodov a θ je uhol medzi vstupnou a výstupnou rovinou systému

- Žiadaný optický obrazec

$$\beta R_i \theta = \Phi(R_i) + 2\pi n_i$$

N_i je celé číslo

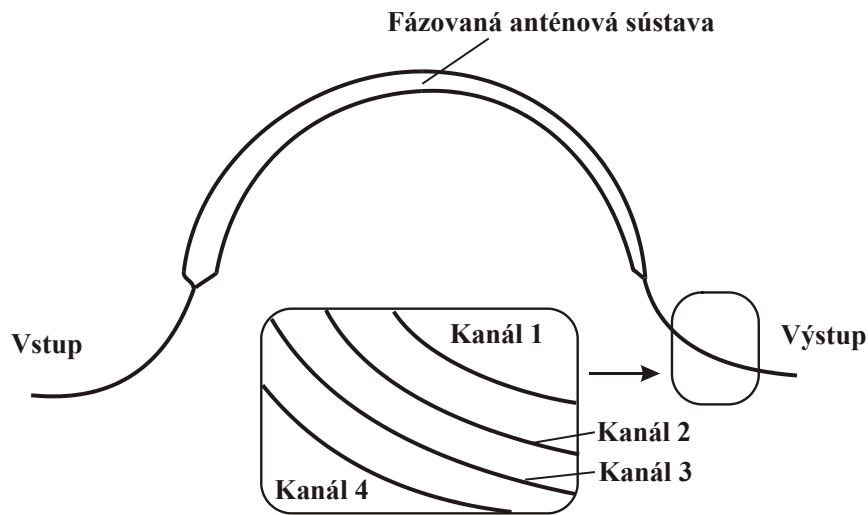
- Ak $\Phi(r_i) = 0$ - sústava vlnodov chová ako fázovaná sústava s rovnomernou distribúciou fázy
- **Fázovaná sústava má disperzívne vlastnosti** => rôzna distribúcia $\Phi(r_i)$ pre rôzne vlnové dĺžky a tým je daná možnosť realizácie **WDM** filtra
- **Štvorkanálový WDM filter:** v oblasti vlnových dĺžok $\lambda = 0,78 \mu\text{m}$ so separáciou kanálov $\Delta\lambda = 1,55 \text{ nm}$, vložené straty od 1,9 do 2,5 **dB** presluch medzi kanálmi 13 až 30 **dB**

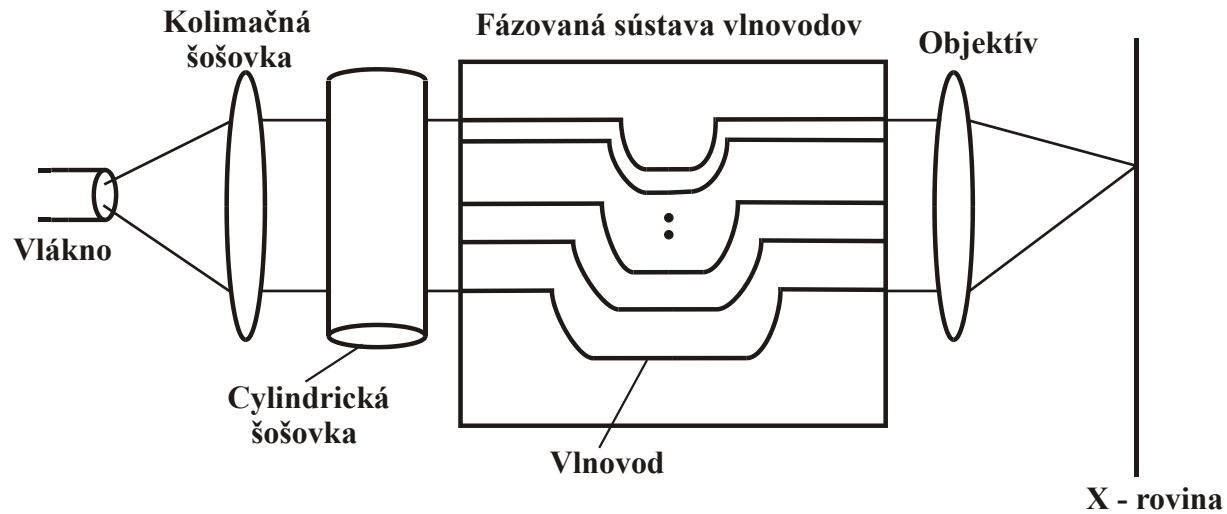
(a)

Obr. 3.31 Vlnovodové WDM filtre na báze optických fázovaných anténových sústav:

- (a) konfigurácia,
- (b) štvorkanálový demultiplexor.

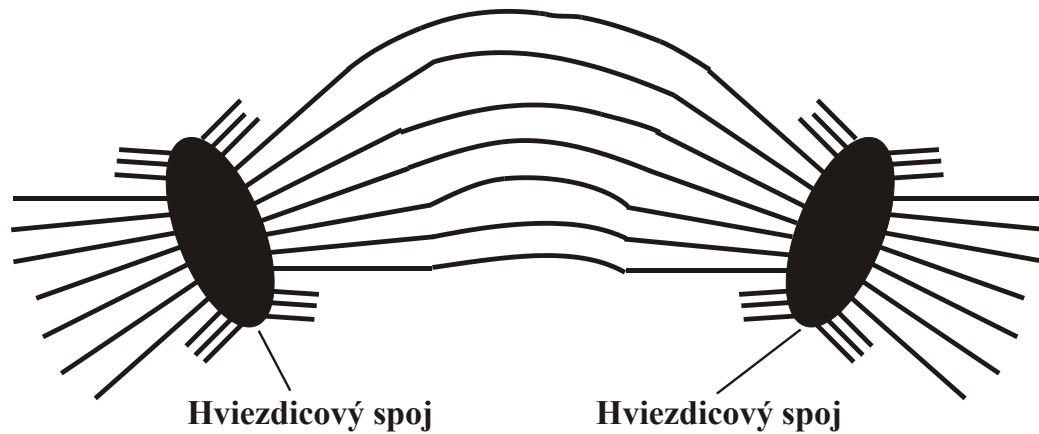

(b)

Obr. 3.32 Fázovaná sústava vlnovodov ako optická mriežka.

Fázovaná sústava vlnovodov ako optická mriežka

Obr. 3.33 WDM filter typu N x N.

3.4.4 FABRYHO – PEROTOV OFDM FILTER

- **Fabryho – Perotov interferometer**

- Bezstratový interferometer ($\alpha = 0$)
- Rovnaká odrazivosť zrkadiel
($R = R_1 = R_2$)

- **Prenos interferometra**

$$G_T = \frac{(1-R)^2}{(1-R)^2 + 4R \sin^2(\beta L)}$$

β Je konštanta šírenia a L je dĺžka interferometra

- **Odstup medzi maximom a minimom výkonového prenosu**

$$\Delta f = c / 4n_{ef} L$$

- **Šírka pásma** (na polovici výkonového prenosu **HWHM (half width half maximum)**)

$$B = \frac{c}{2\pi n_{ef} L} \sin^{-1} \left(\frac{1-R}{2\sqrt{R}} \right)$$

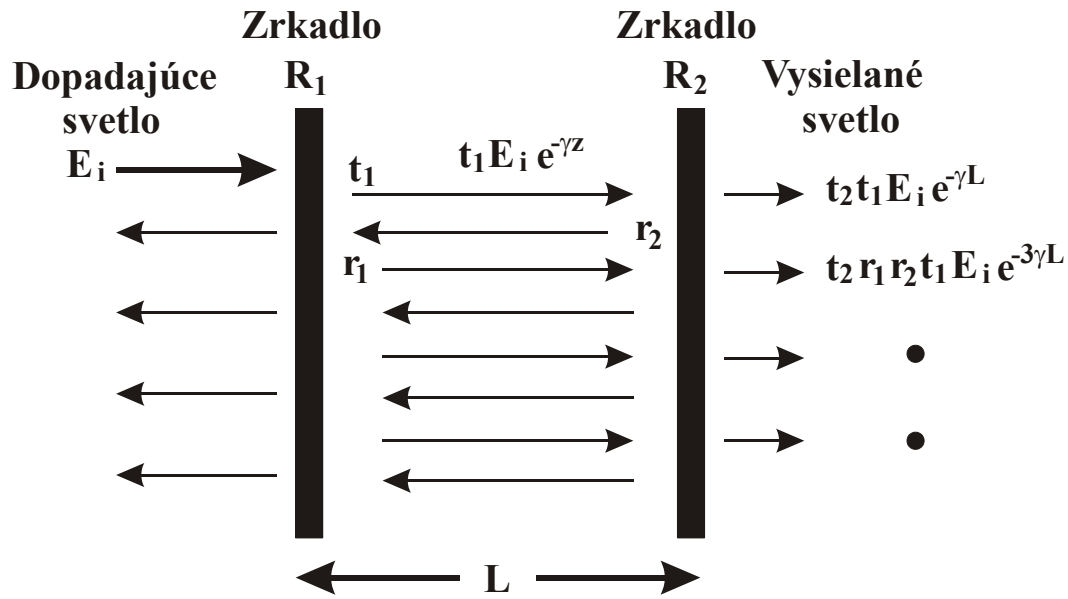
- **Pomer Δf a B určuje kvalitu filtra**

$$F = \frac{2\Delta f}{2B} = \frac{\pi}{2} \left[\sin^{-1} \left(\frac{1-R}{2\sqrt{R}} \right) \right]^{-1}$$

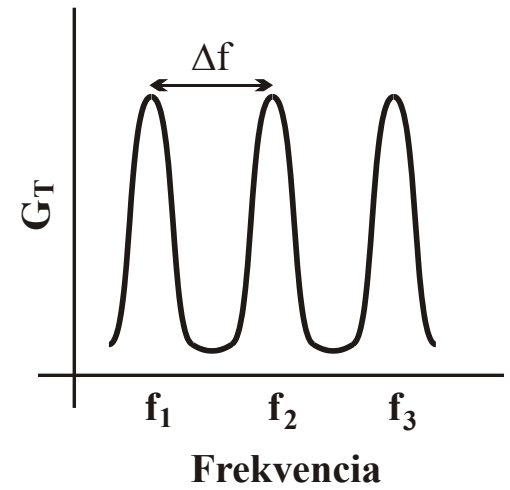
ak $R \approx 1$

$$F \approx \frac{\pi\sqrt{R}}{1-R}$$

- **Napríklad pre $R = 99\%$ je $F = 312$**

(a)

(b)

Obr. 3.34 Model Fabryho – Perotovho interferometra: (a) rezonátor, (b) prenos.

- **Dosiahnutie vyššej kvality**
- **Dvojstupňové Fabryho –Perotove interferenčné filtre**
- **Ladenie** - piezoelektrické systémy, tekuté kryštály
- **Filtre s dvojitým interferometrom**
Šírka pásma < 10 **GHz**

pri preladiteľnosti 9 **nm**

Použitím tekutých kryštálov

- Filtre so šírkou pásma 0,17 až 0,35 **nm**
- Preladiteľné o 50 **n**
- V oblasti vlnových dĺžok $\lambda = 1,55 \mu\text{m}$

3.4.5 MACHOV – ZEHNDEROV OFDM FILTER

- **Machove – Zehnderove OFDM filtre** Technológia planárnych vlnovodov
- **Vlastnosti smerovej odbočnice**

$$\begin{bmatrix} A_1(z) \\ A_2(z) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \cos(\Delta\beta z) & j \sin(\Delta\beta z) \\ j \sin(\Delta\beta z) & \cos(\Delta\beta z) \end{bmatrix} \begin{bmatrix} A_1(0) \\ A_2(0) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} t_1 & jr_1 \\ jr_1 & t_1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} A_1(0) \\ A_2(0) \end{bmatrix}$$

kde A_1, A_2 sú amplitúdy

$$t_1 = \cos(\Delta\beta z)$$

$$r_1 = \sin(\Delta\beta z)$$

- **Bezstratové smerové odbočnice** $\beta_1 = \beta_2 = \beta$
- **Fázový rozdiel**

$$\begin{bmatrix} \exp(-j\beta\Delta L/2) & 0 \\ 0 & \exp(j\beta\Delta L/2) \end{bmatrix}$$

- **Pre celý filter**

$$\begin{bmatrix} A_1(z) \\ A_2(z) \end{bmatrix} = [M] \begin{bmatrix} A_1(0) \\ A_2(0) \end{bmatrix}$$

$$[M] = \begin{bmatrix} t_2 & jr_2 \\ jr_2 & t_2 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \exp(-j\beta\Delta L/2) & 0 \\ 0 & \exp(j\beta\Delta L/2) \end{bmatrix} \begin{bmatrix} t_1 & jr_1 \\ jr_1 & t_1 \end{bmatrix}$$

- Použitím len jedného vstupu je $A_2(0) = 0$

$$\frac{P_{1out}}{P_{1in}} = \left| \frac{A_1(z)}{A_1(0)} \right|^2 = T_1 T_2 + R_1 R_2 - 2\sqrt{T_1 T_2 R_1 R_2} \cos(\beta \Delta L) =$$

$$= \left(\sqrt{R_1 R_2} - \sqrt{T_1 T_2} \right)^2 + 4\sqrt{T_1 T_2 R_1 R_2} \sin^2(\beta \Delta L / 2)$$

$$\frac{P_{2out}}{P_{2in}} = \left| \frac{A_2(z)}{A_2(0)} \right|^2 = T_1 R_2 + R_1 T_2 + 2\sqrt{T_1 T_2 R_1 R_2} \cos(\beta \Delta L) =$$

$$= \left(\sqrt{T_1 R_2} - \sqrt{R_1 T_2} \right)^2 + 4\sqrt{T_1 T_2 R_1 R_2} \cos^2(\beta \Delta L / 2)$$

$$R_1 = r_1^2 \quad , \quad R_2 = r_2^2$$

$$T_1 = 1 - R_1 \quad , \quad T_2 = 1 - R_2$$

- Podmienky pre frekvenčný odstup Δf

$$\cos(\beta \Delta L) = 1 \quad \text{a} \quad 0$$

$$\beta \Delta L = 2\pi i \quad \text{a} \quad 2\pi i + \pi$$

$$\beta = \frac{2\pi n_{ef} \Delta f}{c}$$

$$\Delta f = f_2 - f_1 = \frac{c}{2\pi n_{ef} \Delta L} (2\pi i + \pi - 2\pi i) = \frac{c}{2n_{ef} \Delta L}$$

- n_{ef} je efektívny index lomu

$$E_1 = -10 \log \left[\left(\sqrt{R_1 R_2} - \sqrt{T_1 T_2} \right)^2 / \left(\sqrt{R_1 R_2} + \sqrt{T_1 T_2} \right)^2 \right] \quad (\text{dB})$$

$$E_2 = -10 \log \left[\left(\sqrt{R_1 T_2} - \sqrt{R_2 T_1} \right)^2 / \left(\sqrt{R_1 T_2} + \sqrt{R_2 T_1} \right)^2 \right] \quad (\text{dB})$$

- Pre $T_1 = T_2 = R_1 = R_2 = 0,5$ (**3 dB odbočnica**)
Extinkčný pomer $E_1 = E_2 = \infty$
- **Dvojstupňový MZ filter** pre multiplexovanie štyroch kanálov z oblasti $1,5 \mu\text{m}$
- **Separácia kanálov** je $\Delta f = 5 \text{ GHz}$ ($\Delta \lambda = 0,04 \text{ nm}$) a rozdiel dráh **MZI** je $\Delta L = 2,04 \text{ cm}$
- Možno realizovať aj **preladiteľné MZ** filtre, s využitím **LiNbO₃** elektrooptického modulátora

3.4.6 OFDM FILTER S KRUHOVÝM REZONÁTOROM

- **Väzba s jedným kruhovým rezonátorom**

$$\begin{bmatrix} A_3 \\ A_4 \end{bmatrix} = (1-\Gamma)^{1/2} \begin{bmatrix} \cos(\Delta\beta Z_0) & j \sin(\Delta\beta Z_0) \\ j \sin(\Delta\beta Z_0) & \cos(\Delta\beta Z_0) \end{bmatrix} \begin{bmatrix} A_1 \\ A_2 \end{bmatrix}$$

kde Γ sú straty intenzity a Z_0 je väzobná dĺžka

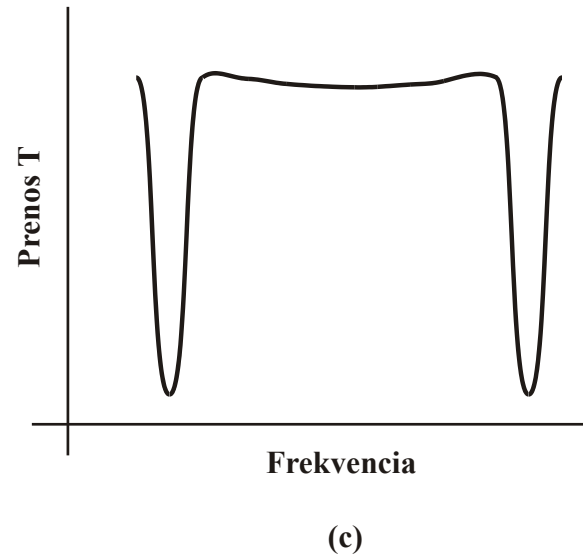
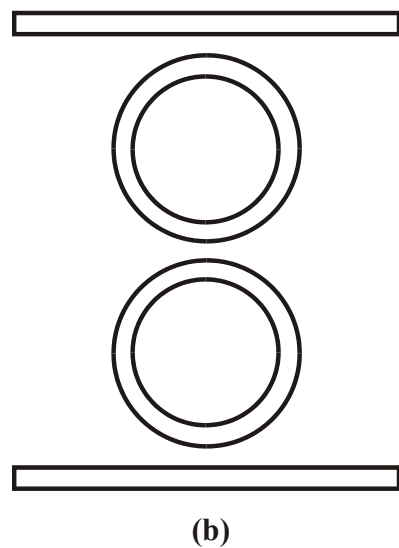
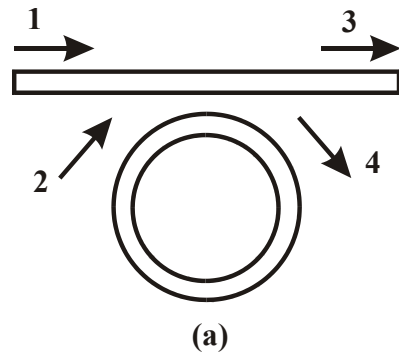
- Po jednom prechode kruhovým rezonátorom

$$A_2 = A_4 \exp(-\alpha L_r - j\beta L_r)$$

kde β je konštanta šírenia, α je tlmenie a $l_r = 2\pi r$ je dĺžka (r - polomer) rezonátora

- **Pomer výkonov**

$$\begin{aligned} \frac{P_3}{P_1} &= \left| \frac{A_3}{A_1} \right|^2 = \left| (1-\Gamma)^{1/2} \frac{\cos(\Delta\beta Z_0) - (1-\Gamma)^{1/2} \exp[-(\alpha + j\beta)L_r]}{1 - (1-\Gamma)^{1/2} \cos(\Delta\beta Z_0) \exp[-(\alpha + j\beta)L_r]} \right|^2 = \\ &= (1-\Gamma) \left[1 - \frac{[1 - (1-\Gamma)\exp(-2\alpha L_r)][1 - \cos^2(\Delta\beta Z_0)]}{[1 - (1-\Gamma)^{1/2} \exp(-\alpha L_r) \cos(\Delta\beta Z_0)]^2 + 4(1-\Gamma)^{1/2} \cos(\Delta\beta Z_0) \sin^2(\beta L_r / 2)} \right] \end{aligned}$$

Obr. 3.35 OFDM filter s kruhovým rezonátorom: (a) s jedným, (b) s dvomi kruhovými rezonátormi, (c) prenosová charakteristika.

- **Konštruktívne a deštruktívne interferencie**

$$\beta L_r / 2 = \pi i \quad \text{a} \quad \pi i + \pi / 2$$

kde i je celé číslo

- Frekvenčný odstup medzi maximálnym a minimálnym výkonovým prenosom

$$\Delta f = \frac{c}{2n_{ef}L_r}$$

- **Filtre s kruhovým rezonátorom** vykazujú širšie pásmo prenosu a strmšiu charakteristiku orezania
- **Pre filter s dvojitým kruhovým rezonátorom bolo dosiahnuté pásmo prenosu 37,2 GHz a kvalita 182**

3.4.7 OFDM FILTER S BRAGGOVÝM REFLEKTOROM

- **Možno zostrojiť optické filtre s pásmovou zádržou**
- **Využívajú sa v DFB , resp. DBR laserových diódach a v senzoch SOFO**
- **Odvodenie koeficienta odrazu pre Braggov reflektor**
- **Index lomu sa v braggovom reflektore mení s periódou Λ**

$$f(z) = f(z_0 + m\Lambda)$$

M je celé číslo

- Vyjadrenie v tvare **Fourierovho radu**

$$f(z) = \sum_s c_s \exp(j2\pi S z / \Lambda)$$

C_s sú konštanty

- Koeficient väzby k_1 - pre $s = 1$

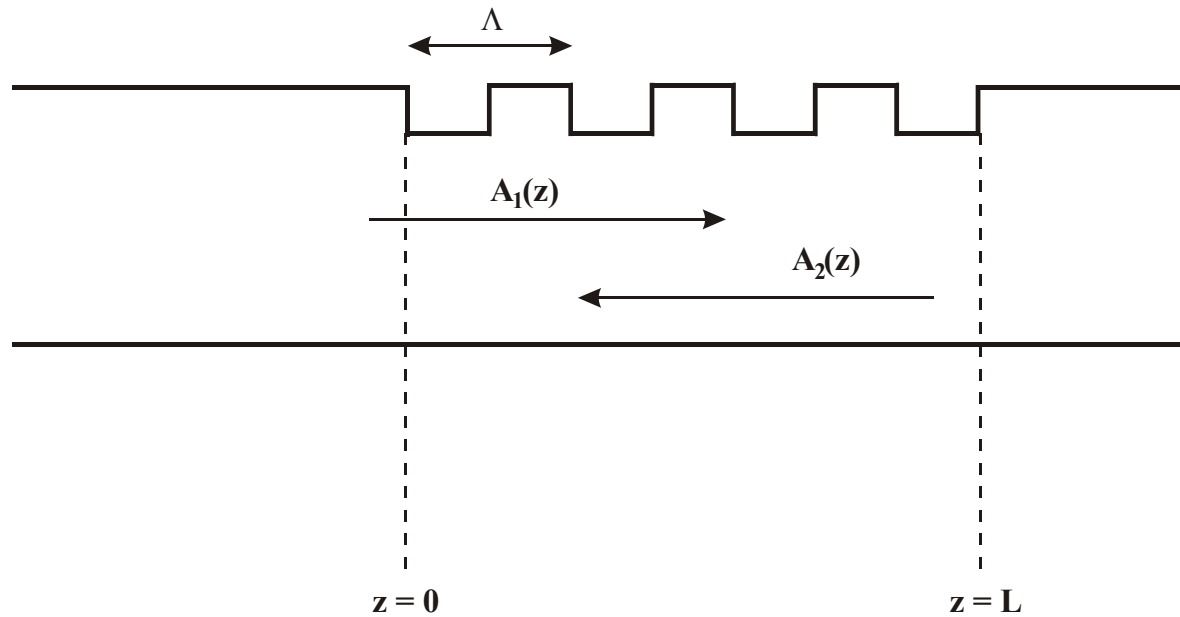
$$k_1 = k_B \exp(-j2\pi z / \Lambda)$$

kde k_b je konštanta

- **Braggov reflektor**

$$\frac{dA_1(z)}{dz} = -jk_B A_2(z) \exp[j(\beta_1 - \beta_2 - 2\pi / \Lambda)z]$$

$$\frac{dA_2(z)}{dz} = -jk_B A_1(z) \exp[-j(\beta_1 - \beta_2 - 2\pi / \Lambda)z]$$

Obr. 3.36 Model Braggovho reflektora.

- **Podmienka bezstratovosti vlnovodu**

$$\frac{d}{dz} \left[|A_1(z)|^2 - |A_2(z)|^2 \right] = 0$$

z čoho vyplýva $k_1 = -k_2$

- Pre konštantu šírenia platí

$$\beta_1 = -\beta_2 = \beta = n_{ef} (2\pi / \lambda)$$

kde n_{ef} je efektívny index lomu

- **Silný odraz vzniká pri** $\beta = \pi / \Lambda$

$$\frac{dA_1(z)}{dz} = jk_B A_2(z)$$

$$\frac{dA_2(z)}{dz} = -jk_B A_1(z)$$

- **S okrajovými podmienkami $A_1(0) = A$ a $A_2(L) = 0$**

$$T = \left| \frac{A_1(L)}{A_1(0)} \right|^2 = \operatorname{sech}^2(k_B L)$$

$$R = \left| \frac{A_2(0)}{A_1(0)} \right|^2 = \tanh^2(k_B L)$$

R je koeficient odrazu a T je koeficient prechodu $\beta = \pi / \Lambda$

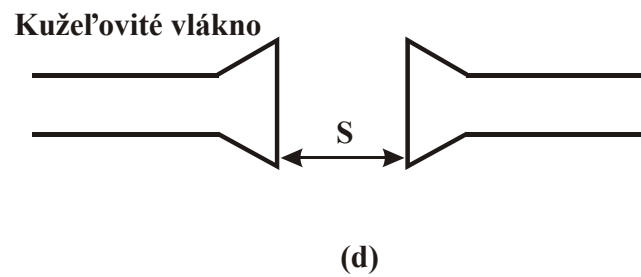
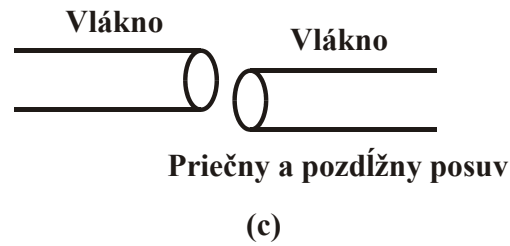
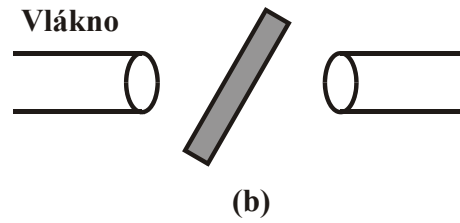
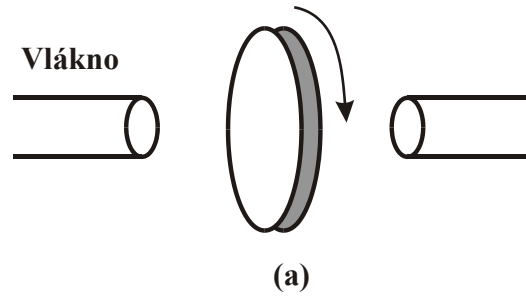
- Možno prepísať $n_{ef} (2\pi / \lambda) = \pi / \Lambda$

$$\lambda_B = 2n_{ef} \Lambda$$

- Pre $k_B L = 3$ je $R = 0,99$, t.j. vzniká silný odraz
- Použitie týchto filtrov bolo demonštrované v oblasti $1,5 \mu\text{m}$, kde šírka pásma bola 1 nm
- **Použili sa tiež pre zhotovenie EDF laserov**
- **Braggove reflektory boli realizované leštením, leptaním alebo holografickou metódou**

3.5 OPTICKÝ ATENUÁTOR

- Znižuje intenzitu svetla
- Atenuátory využívajú **absorbciu svetla** vo vhodných materiáloch
- Nevýhodou je, absorbcia je závislá od vlnovej dĺžky pracovného svetla
- Antireflexné pokrytie na vstupe – zmenší odraz svetla na vstupe
- **Premenné atenuátory**

Obr. 3.37 Optické atenuátory.

3.6 OPTICKÝ IZOLÁTOR

• Rozptylová matica

$$[S] = \begin{bmatrix} S_{11} & S_{12} \\ S_{21} & S_{22} \end{bmatrix}$$

• Vložné straty

$$L = 10 \log \frac{P_i}{P_t} = 10 \log \frac{1 - |S_{11}|^2}{|S_{21}|^2}$$

• Izolácia

$$I = 10 \log \frac{|a_2|^2}{|b_1|^2} = 10 \log \frac{1}{|S_{12}|^2}$$

Ideálny izolátor je $L = 0$ dB a $I = \infty$

• Použitie optických izolátorov

- Pre zamedzenie návratu odrazeného svetla do rezonátora lasera na výstupe **LD**
- V **EDFA** sa na stabilizáciu vlastností optického vláknového zosilňovača

Polarizátor a analyzátor

1. Polarizačný hranol

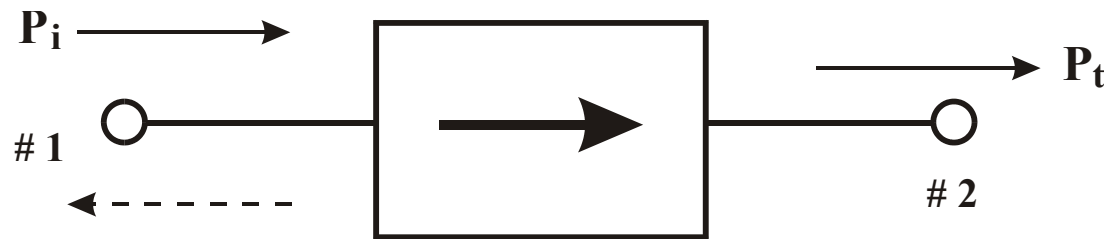
(**Glanov – Taylorov hranol**)

1. Kovovo – dielektrickú štruktúru

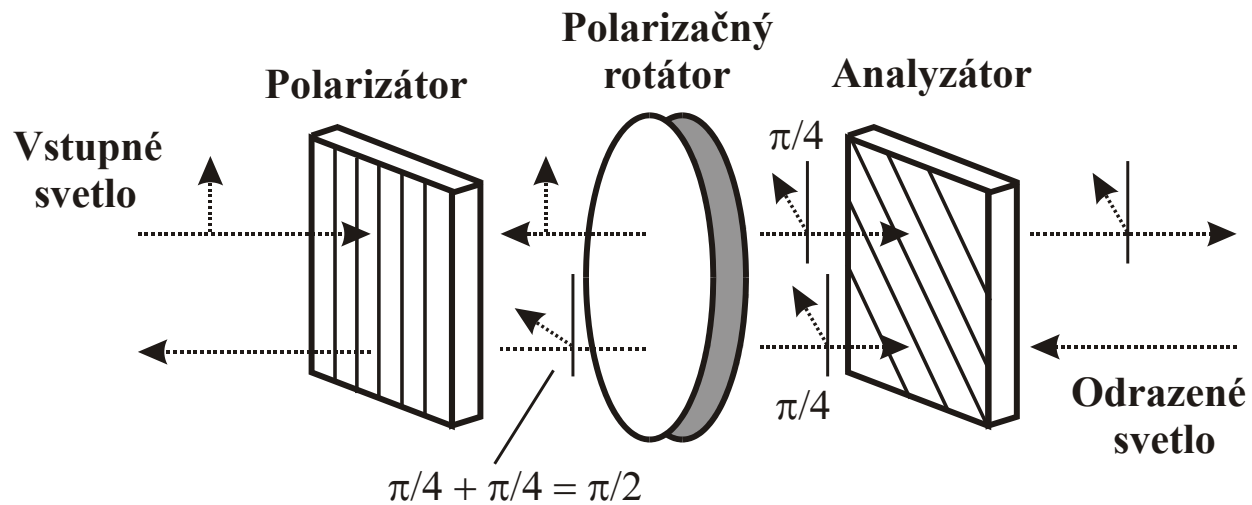
(tzv. **Lamipol**)

2. Polarizačné vlákna typu panda

3. Polarizačnú sklenú alebo plastovú platničku

Obr. 3.38 Optický izolátor.

Obr. 3.39 Princíp optického izolátora.

- **Polarizačný rotátor využíva Faradayov jav**

$$\theta = VHL$$

kde V je Verdetova konštanta, H – Intenzita magnetického poľa a L – dĺžka rotátora

- Požaduje sa otočenie o $\theta = \pi/4$ a L čo najmenšie
- **SiO₂ OV vykazuje malú hodnotu Verdetovej konštanty**

$$V = 0,0128 \text{ min/cm Oe pri } \lambda = 0,633 \text{ } \mu\text{m}$$

- **Pre terbium dopované sklo** je

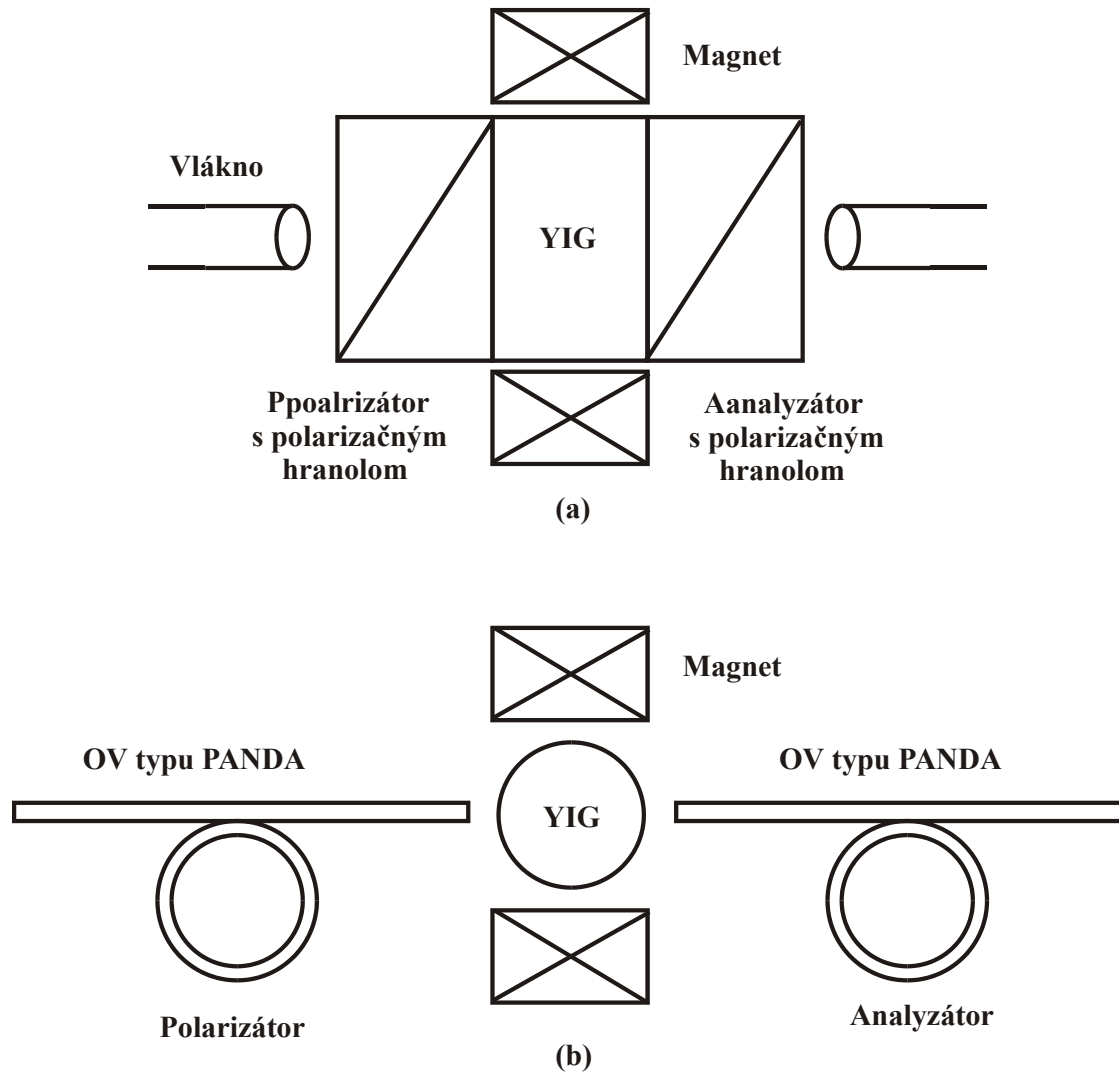
V = 0,25 **min/cm** Oe čo vyžaduje pre dosiahnutie

$$\theta = \pi/4 \text{ dĺžku } L = 10,8 \text{ cm pri } H = 1000 \text{ Oe}$$

Platí: [Oe] = 10³/4π [A/m]

- **Polarizačný rotátor** využíva **Faradayov jav**
Itrium železitý granát –
YIG (Ytrium Iron Garnet – $Y_3Fe_5O_{12}$)
pre vlnové dĺžky nad $\lambda = 1,1 \mu\text{m}$ má veľkú hodnotu Verdetovej konštanty,
na dosiahnutie $\theta = \pi/4$ je $L = 2 \text{ mm}$ pre $\lambda = 1,3 \mu\text{m}$
- **Bizmutom substituovaný gadolínový granát -**
CdBiIG (Bismuth Substituted Gadolinium Iron
Garnet – $Cd_{3-x}Bi_xFe_5O_{12}$)
- **Bizmutom substituovaný terbiový granát –**
TbBiIG (Bismuth Substituted Terbium Iron
Garnet – $Tb_{3-x}Bi_xFe_5O_{12}$)

Obr. 3.40 Optický izolátor: (a) s polarizačným hranolom, (b) s OV typu PANDA.

- **Izolátor s polarizačnými hranolmi**

L = 2 dB a I = 30 **dB** pri $\lambda = 1,15 \mu\text{m}$

- **Izolátor s využitím OV typu PANDA**

L = 4,1 **dB** a I = 35 dB pri $\lambda = 1,3 \mu\text{m}$

- Na vytvorenie potrebného magnetického poľa sa používa **permanentný magnet** na báze samárium – kobaltu

- **Konštrukcia miniatúrneho polarizačne nezávislého optického izolátora využíva:**

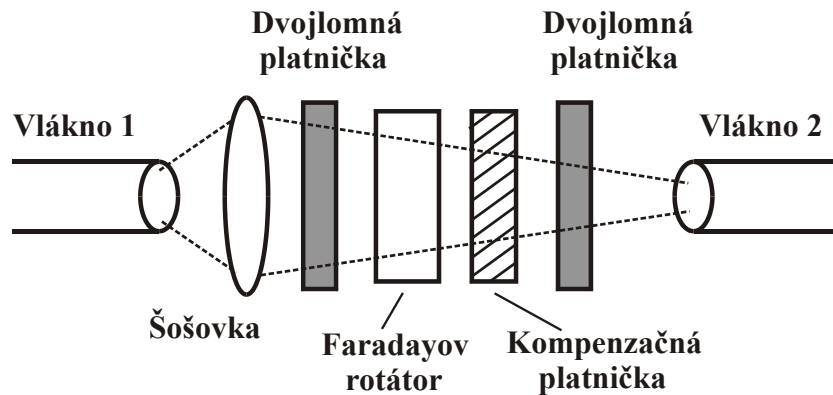
Dvojlomné platničky

Faradayov rotátor

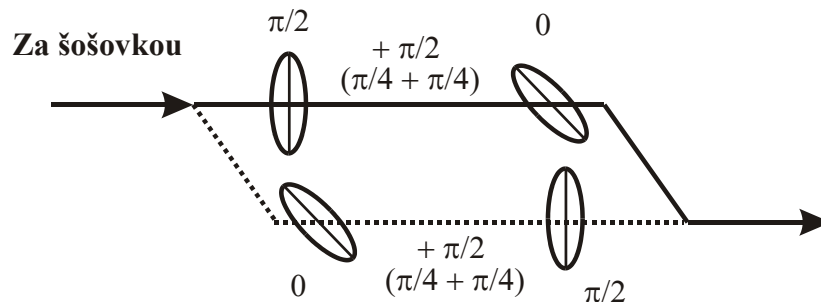
Kompenzačnú platničku

- Veľmi kompaktný a miniatúrny optický izolátor obsahuje - **Izolátorový čip** je umiestnený medzi **TEC (Thermally Diffused Expanded Core)** optické vlákna

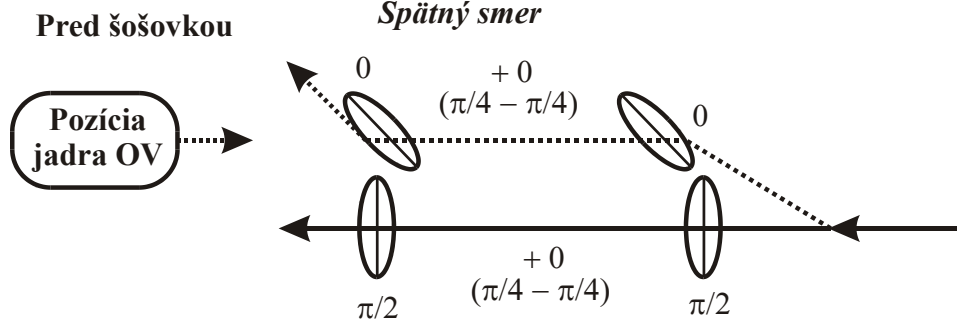
- ❑ **Izolátorový čip je tvorený priestorovo posúvajúcimi polarizátormi**
  - **SWP (Spatial Walk-off Polarizer), polvlnovou platničkou ($\lambda/2$), Faradayovým rotátorom**
- ❑ Ako **SWP** sa používajú rutilové platničky a Faradayov rotátor je na báze **(YbTbBi)₃Fe₅O₁₂**
- ❑ Rozmer čipu je 2 x 3 x 2,05 **mm³** a izolátor má tieto vlastnosti **L = 2,5 dB** , **I ≥ 40 dB** pri **$\lambda = 1,55 \mu\text{m}$**
- ❑ Iný typ polarizačne nezávislého optického izolátora obsahuje **polarizačne závislého izolátora, dve SWP platničky a dve polvlnové platničky ($\lambda/2$)**
- ❑ **L = 0,38 dB** a **I = 55 dB** pri **$\lambda = 1,3 \mu\text{m}$** a **L = 0,32 dB** a **I = 64 dB** pri **$\lambda = 1,55 \mu\text{m}$**

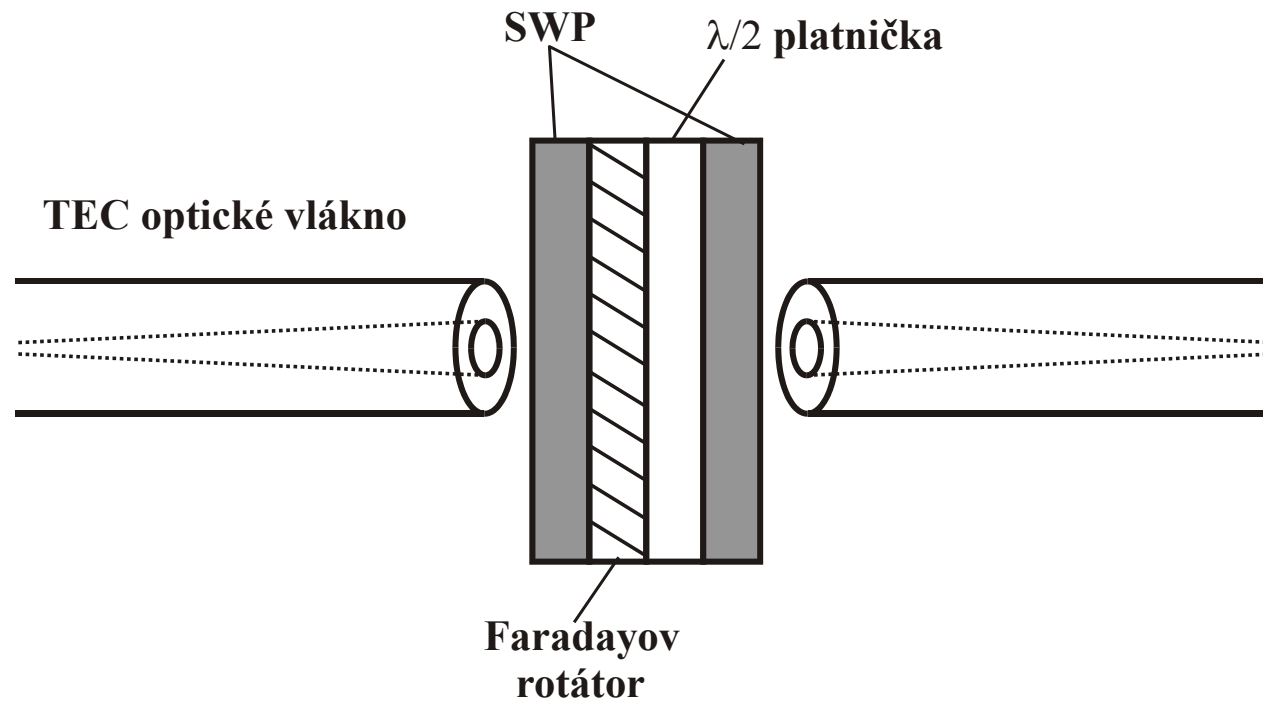
Priamy smer

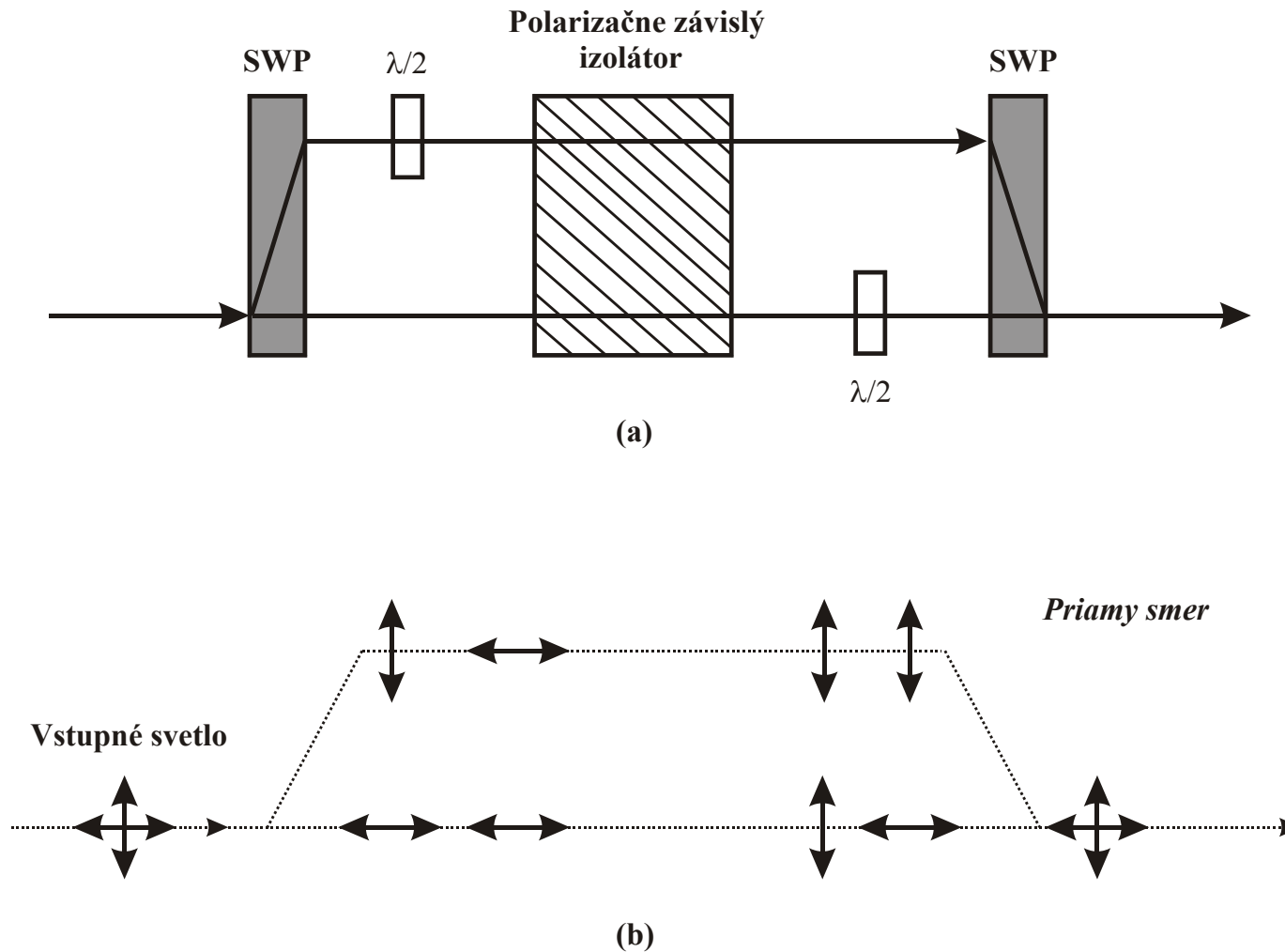
Spätný smer

Obr. 3.41 Polarizačne nezávislý optický izolátor.

Obr. 3.42 Miniatúrny optický izolátor.

Obr. 3.43 Polarizačne nezávislý optický izolátor.

3.7 OPTICKÝ CIRKULÁTOR

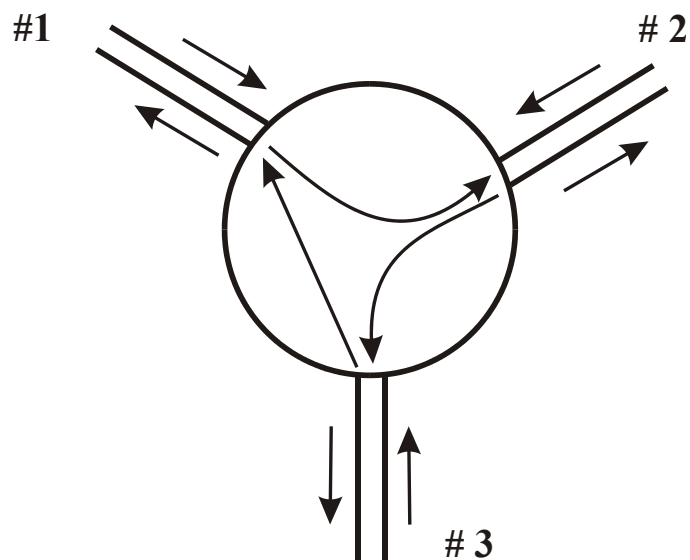
- **Optický obvod s n – bránami**
- Pre n = 3 je ideálny **trojbránový cirkulátor**
- **Rozptylová matica**

$$[S]_{ideal} = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \end{bmatrix}$$

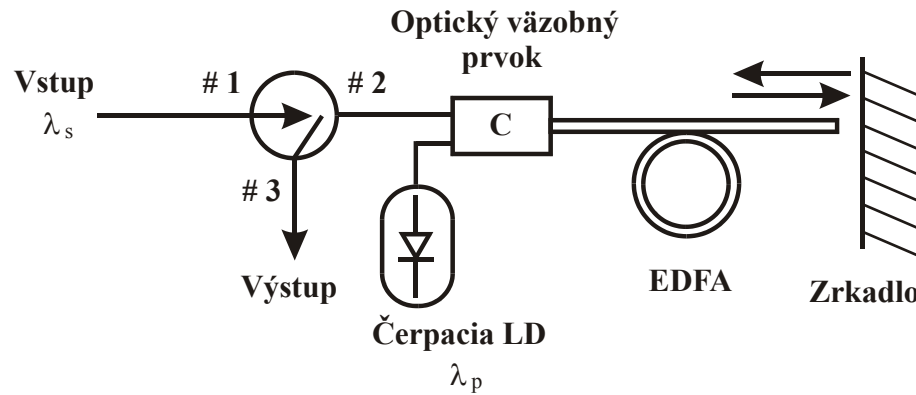
- **Použitie v EDFA**
- **Polarizačne nezávislý optický cirkulátor používa**
  - **YIG rotátor**
  - **Kremenný rotátor**
  - **Dva polarizačné rozdeľovače optického lúča – PBS (Polarization Beam Splitter)**
  - **Dva pravouhlé hranoly**

- **Rozmery cirkulátora sú** $26 \times 40 \times 15 \text{ mm}^3$ a
 $L = 1,3 \text{ dB}$, $I = 16$ až 19 dB pre $\lambda = 1,32 \text{ }\mu\text{m}$
- **Kompaktná štruktúra cirkulátora** obsahuje tieto prvky: vláknový polarizátor (napr. **OV** typu **PANDA**) a vláknové **PBS**
- **Polarizačne nezávislé cirkulátory s využitím YIG guľičiek**
 $L = 2,5 \text{ dB}$, $I = 18$ až 20 dB pre $\lambda = 1,3 \text{ }\mu\text{m}$
- **Cirkulátor s dvojlomným kryštálom**
 $L = 1,5 \text{ dB}$, $I = 42 \text{ dB}$ pre $\lambda = 1,3 \text{ }\mu\text{m}$

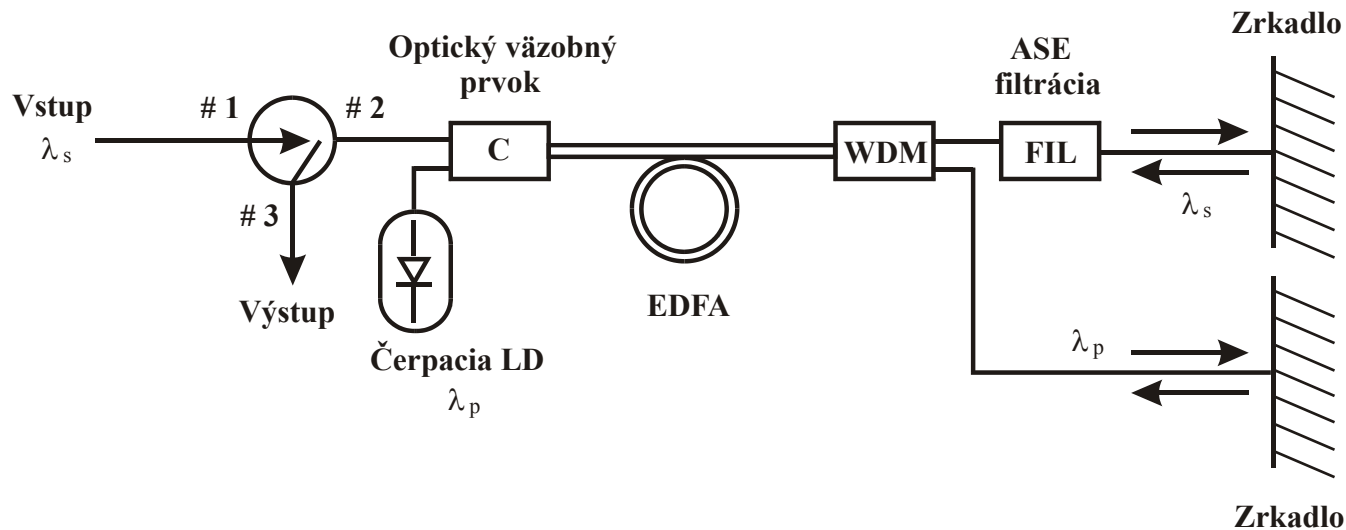

Obr. 3.44 Model optického cirkulátora pre $n = 3$.

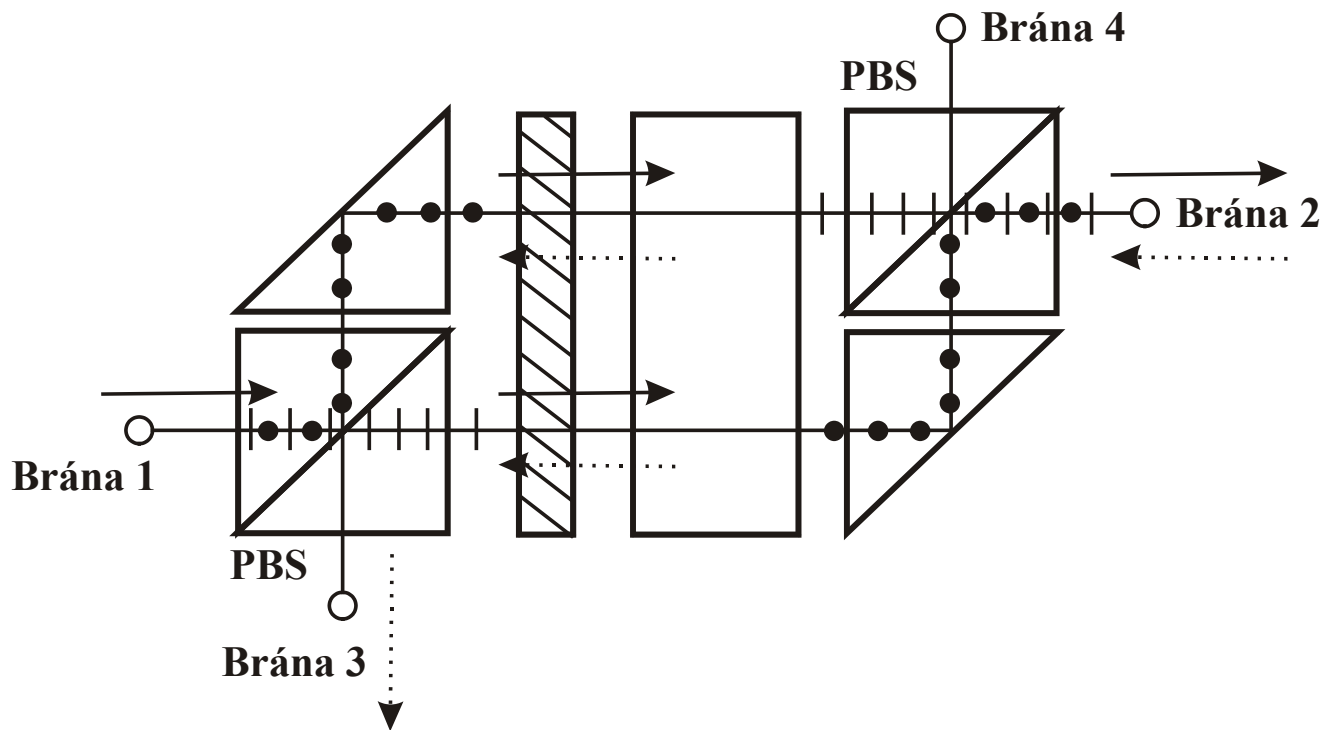

(a)

(b)

Obr. 3.45 Použitie optického cirkulátora v EDFA.

Obr. 3.46 Zapojenie optického cirkulátora.

3.8 OPTICKÝ VLÁKNOVÝ POLARIZÁTOR

- **Optické vláknové polarizátory**
  - a) **S kovovým segmentom (pokrytím)**
  - b) **S pokrytím dvojlomným kryštálom**
- Niektoré konštrukcie vyžadujú obrúsenie **OV** a pokrytie
  - vhodnou kovovou (**Al**),
  - dielektrickou (**CaF₂**) alebo
  - dvojlomnou (pentabonát draselný) vrstvou
- Pri pokrytí **OV** v dĺžke 22 mm kovovou vrstvou sa dosahuje extinčný pomer 45 **dB**
pri vloženom tlmení 1 **dB**

3.8 OPTICKÝ VLÁKNOVÝ POLARIZÁTOR

- **Pre polarizátory s dvojlomným materiálom**

Dosahuje extinčný pomer **60 dB**

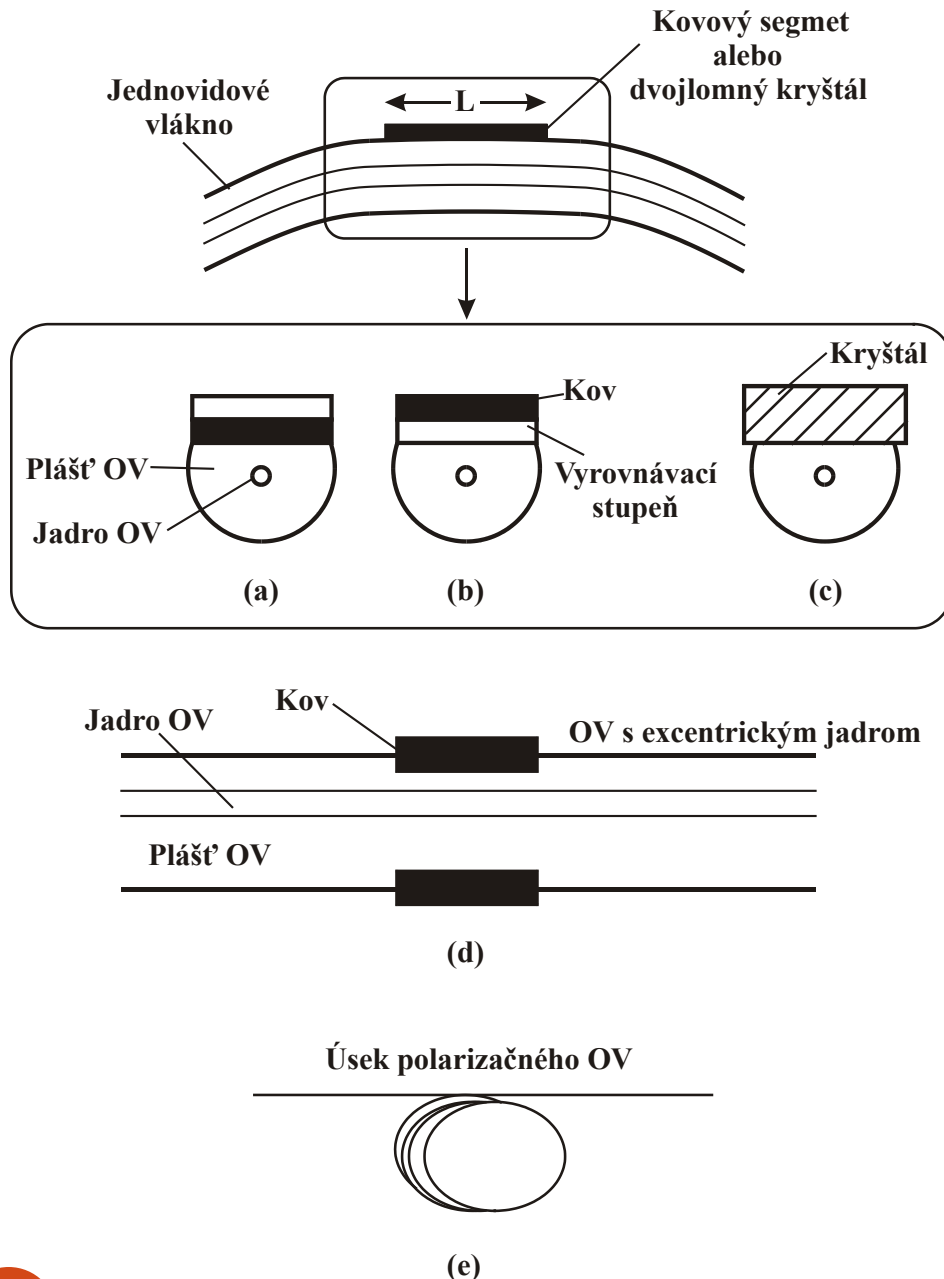
- **OV s excentrickým jadrom**, pri nanesení 3 až 5 **cm** kovovej vrstvy

Dosahuje sa extinčný pomer **41 dB** pri vloženom tlmení **0,31 dB/cm**

- **Polarizatory používajúce úsek polarizačného OV** (napr. vlákno typu **PANDA**)

Dosahuje sa extinčný pomer **40 dB** a vložené tlmenie **0,05 dB** pre $\lambda = 1,3 \mu\text{m}$ pri použití **OV** typu **PANDA** s dĺžkou 10 m zmotanom do cievky s priemerom **10 cm**

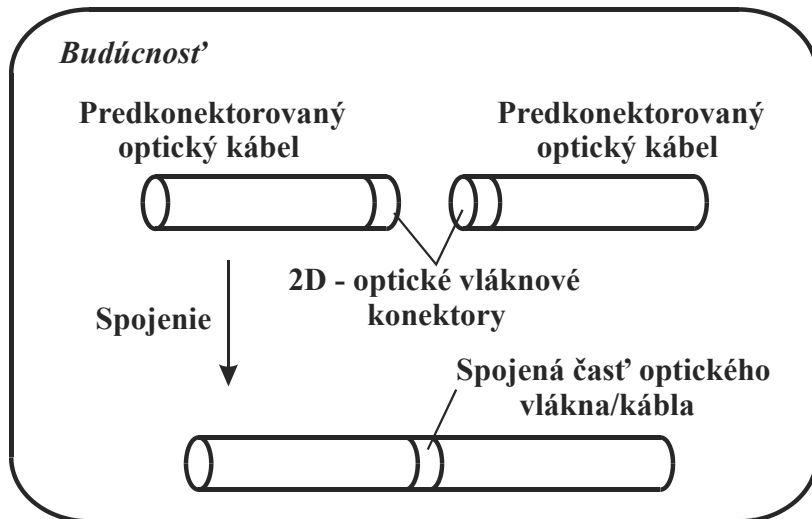
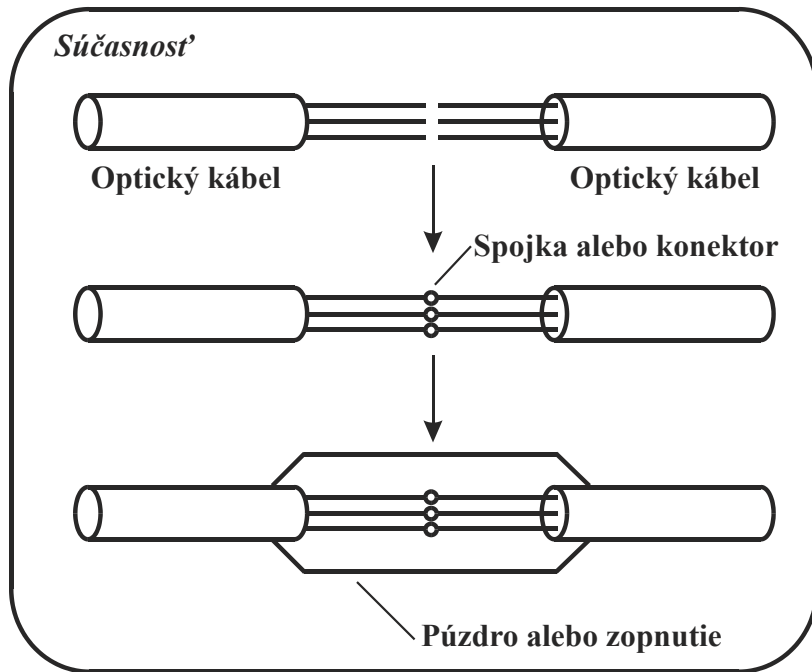
Polarizačné vlastnosti takýchto polarizátorov sú závislé od vlnovej dĺžky

Obr. 3.47 Optické vláknové polarizátory.

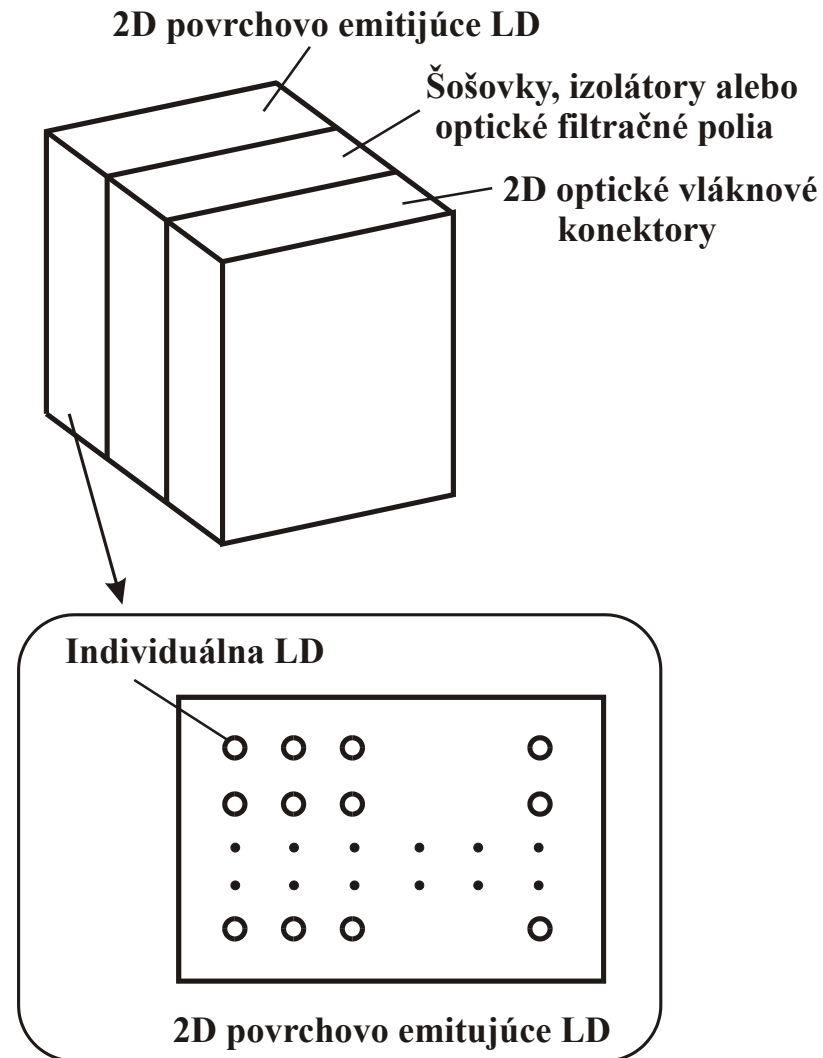
3.9 BUDÚCE TECHNOLOGIE OPTICKÝCH VLÁKNOVÝCH PASÍVNYCH PRVKOV

- **2D optické konektory** s malými vloženými stratami
- **Prepojovanie optických (resp. opto-elektrických) integrovaných obvodov**
použitím OV a voľným priestorom
- V súčasných optických systémoch
  - **Aktívne a pasívne optické komponenty**
  - **Aktívne a pasívne elektrické komponenty**
  - **Je potrebná integrácia týchto komponentov**

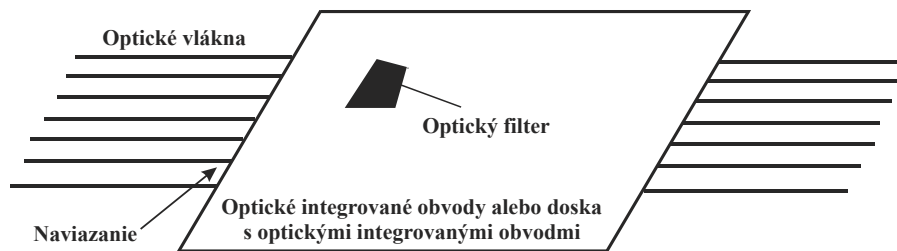

Obr. 3.48 Aplikácie 2D optických vláknových konektorov.

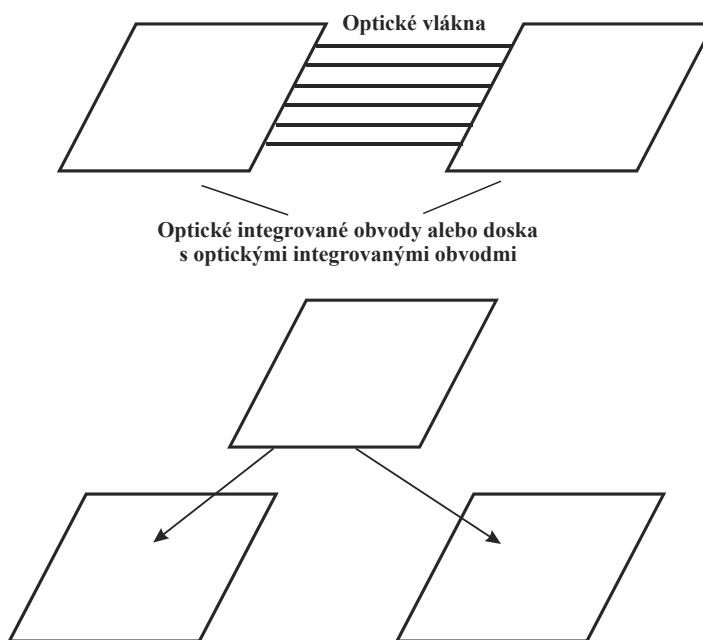

Obr. 3.49 Aplikácie 2D optických vláknových konektorov.

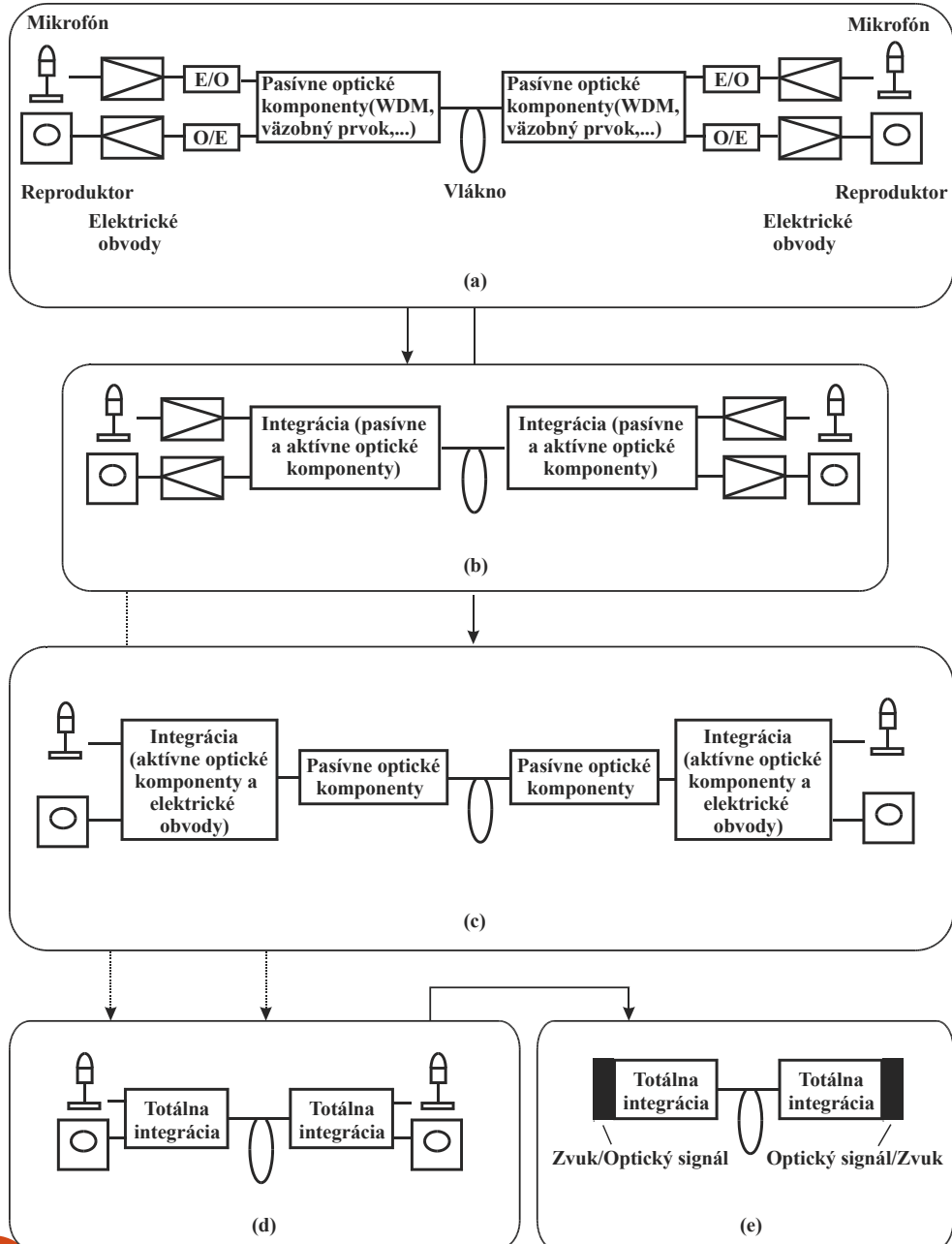

(a)

(b)

**Obr. 3.50 Prepojenie optických IO:
(a) s OV, (b) voľným priestorom.**

Obr. 3.51 Optické integrované obvody.